

Bratislavský KURIÉR[®]

denné aktuality na www.bakurier.sk

Na Nivy nepôjdu všetky linky

Dôvodom úvah o presmerovaní niektorých liniek prímestskej autobusovej dopravy z autobusovej stanice Nivy na iné zastávky v rámci hlavného mesta je optimalizácia a racionalizácia obsluhy mestskej hromadnej dopravy (MHD) a prímestskej autobusovej dopravy. Snahou je odstrániť viaceré súbehy s linkami MHD, nie zrušiť všetky autobusové spoje na stanicu.

Podľa BSK, ktorý je objednávateľom prímestskej dopravy, iba časť z pasažierov cestuje až na autobusovú stanicu. Zo smeru Pezinok a Senec je to približne štvrtina cestujúcich či zo smeru Malacky približne tretina. Zo smeru Šamorín je to viac ako polovica.

V Bratislave je podľa BSK výborná ponuka MHD, na ktorú chce nadviazať v dopravných uzloch s možnosťou prestupu na viaceré smery. Príkladom zastávky na ukončenie niektorých spojov v rámci mesta je napríklad Bajkalská.

Skrátením niektorých spojov na inú zastávku v rámci mesta sleduje kraj aj ušetrenie kilometrov. Tie by mohol následne využiť v regióne na posilnenie spojov tam, kde to bude potrebné. Uvažuje sa napríklad s novými spojmi pre obsluhu severnej časti Bratislavy (Lamač, Záhorská Bystrica, Devínska Nová Ves) či Stupavy. Stanica je dimenzovaná na 1200 a viac spojov denne, v súčasnosti ju využíva denne 970 spojov.

(red, TASR)

HK Delikateso Bratislava bojuje o postup do prvej ligy

Športová hala v Petržalke by mohla stať do konca roka

Výstavbu verejnoprospešného projektu za viac ako 2,5 milióna eur odklepli poslanci a poslankyne na februárovom zasadnutí MZ v Petržalke. Rozhodnutie o jej umiestnení nechali na starostovi a okolnostiach.

Najväčšia mestská časť Bratislavy, približne 150-tisícová Petržalka, nemá ani v roku 2023 žiadnu modernú multifunkčnú halu pre profesionálne športové kluby, deti, mládež či širokú verejnosť alebo kultúrne a spoločenské podujatia. Zmeniť to má projekt novej športovej haly na **Pankúchovej ulici**, ktorý bol po diskusiách ohľadom umiestnenia opakovane schválený aj novým

miestnym zastupiteľstvom na februárovom rokovaní. Na výber mali volení zástupcovia dve alternatívy v rámci areálu základnej školy, ktorý vlastní mestská časť. Buď halu postaviť podľa pôvodného zámeru na nevyužívanej a zanedbanej spevnenej ploche, alebo na časti existujúceho futbalového ihriska, ktoré má roky v prenájme a správe FC Petržalka.

LEPŠÍ VARIANT B

Prijatím uznesenia nakoniec poslanci splnomocnili starostu Jána Hréčku, aby o finálnom umiestnení haly rozhodol podľa vlastného uváženia.

(pokračovanie na str. 7)

Nováčik v súťaži zdolal v play off víťaza základnej časti

Hokejisti HK Delikateso Bratislava si vo svojej prvej sezóne počínajú zatiaľ veľmi úspešne a dravo si idú za svojim cieľom postúpiť do prvej slovenskej hokejovej ligy.

Po základnej časti, z ktorej bez problémov postúpili do nadstavbových bojov a odtiaľ priamo do play off, sú momentálne v semifinále, kde súperia o postup do finále s HKM Rimavská Sobota.

Vo štvrtfinále play off si však na prelome februára

a marca poradili s jasným víťazom nadstavbovej celoslovenskej časti Trebišovom 3:2 na zápasy, keď rozhodujúci duel získali na ľade favorita po výsledku 0:4.

Semifinálová séria pokračuje už túto sobotu na ZŠ Vladimíra Dzurilla v Ružinove, kde Bratislavčania o 18.00 privítajú Rimavskú Sobotu. Príďte povzbudiť „našich“, každý divák dostane od sponzora klubu sladké prekvapenie.

(bak)

Bratislava chce hospodáriť so 607 mil. eur

Mesto Bratislava plánuje v tomto roku hospodáriť s rozpočtom 607,5 milióna eur. Vyplýva to z návrhu mestského rozpočtu, ktorý zverejnil bratislavský magistrát na svojom webe. Verejnosť ho môže pripomienkovať. Rozhodovať bude o ňom mestské zastupiteľstvo 23. marca. Bratislava je v súčasnosti v rozpočtovom provizóriu. V oblasti dopravy počíta samospráva s plným nábehom výstavby druhej etapy električkovej trate v Petržalke, prípravou a realizáciou modernizácie električkových tratí Ružinovská radiála a Vajnorská radiála i modernizáciou viacerých trolejbusových tratí. Ráta tiež s ďalšou obnovou vozového parku Dopravného podniku Bratislava, spustením parkovacej politiky aj v iných častiach mesta, výstavbou parkovísk či dokončením rozšírenia Harmincovej ulice.

V oblasti životného prostredia a verejných priestorov plánuje pokračovať v revitalizácii Sadu Janka Kráľa, ale tiež realizácii súťaží návrhov na viaceré pre mesto kľúčové verejné priestory. Za úlohu si mesto dáva aj kvalitnejšiu starostlivosť o stromy i výsadbu nových.

V oblasti údržby sa ďalej počíta s výdavkami na dovybavenie komunálneho podniku pre skvalitnenie zimnej a letnej údržby ciest a chodníkov vo vlastnej réžii, a to aj v spolupráci s mestskými časťami.

V tomto roku Bratislava počíta s dlhým zaťažením na úrovni 49,8 percenta, pričom túto hranicu nepredpokladá prekročiť. Nové úverové zdroje v plánovanej výške 30 miliónov eur majú byť použité najmä na financovanie výstavby petržalskej električkovej trate a na začatie realizácie viacerých pripravených rozvojových projektov.

(red, TASR)

Bratislava V prichádza o kamenné prevádzky pôšt. Je 5 pobočiek pre 150-tisíc obyvateľov postačujúcich?

Piaty bratislavský pobočiek je najľudnatejší v hlavnom meste, no najnovšie si jeho obyvatelia musia vystačiť s piatimi kamennými prevádzkami pošty. S rušením pobočiek Slovenskej pošty sa nestotožňuje staros-

ta Petržalky, ani jej obyvatelia, a pritom nie je vylúčené, že sa pobočky budú rušiť i naďalej. Obyvatelia Petržalky sa nestačia čudovať. Zatiaľ čo celý doterajší život boli zvyknutí na to, že majú na výber z množstva kamenných prevádzok Slovenskej

pošty (SP), v rámci ktorých vedeli vybaviť svoje poštové pochôdzky, po novom už to také jednoduché nie je. Od prvého marca na celú Petržalku, Jarovce, Rusovce a Čunovo, a teda viac ako 150 tisíc obyvateľov, pripadá 5 kamenných pobočiek pošty. „Kľúčovou

úlohou Slovenskej pošty v oblasti plnenia strategického plánu, je zvyšovanie efektivity prevádzky organizácie, a to aj optimalizáciou poštovej siete. Predmetom optimalizácie je model zabezpečenia poštových služieb vo vybraných lokalitách, bez potreby pre-

vádzky pôšt tak, aby boli plnohodnotne zabezpečené podmienky stanovené pošte ako poskytovateľovi univerzálnej služby Úradom pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb v Požiadavkách na kvalitu univerzálnej služby,“ priblížila nám dôvody

rušenia dlhoročných prevádzok Iveta Dorčáková, hovorkyňa Slovenskej pošty.

(pokračovanie na str. 9)

Udialo sa v meste

55 km cyklociest

V roku 2023 má Bratislavský samosprávny kraj (BSK) v investičnom pláne obnovy komunikácií zahrnutých 23 úsekov ciest v celkovej dĺžke približne 55 kilometrov. Celková hodnota investície, ktorá ráta aj s opravou šiestich mostov, má dosiahnuť 23 miliónov eur. Predseda BSK Juraj Droba zdôraznil, že kraj pokračuje v komplexných rekonštrukciách regionálnych ciest s využitím moderných technológií. *"Pri rekonštrukciách využívame recykláciu, vďaka čomu šetríme prírodu, dopravu materiálu aj náklady,"* upozornil Droba.

NDS sa bráni

Zvýšená hladina hluku v úseku diaľnice D2 od Mosta Lanfranconi po tunel Sitina v Bratislave, na ktorú obyvatelia dlhodobo upozorňujú, nie je spôsobená len diaľničnou dopravou. Lokalita je nadmerne zaťažená aj hlukom z komunikácií v správe hlavného mesta. NDS sa odvoláva na hlukové štúdie či štúdie realizovateľnosti protihlukových opatrení s analýzou hlukovej záťaže. Z ich výsledkov vyplýva, že zvýšený hluk nespôsobuje len doprava vedená po D2, ale aj po paralelných mestských komunikáciách.

Riešenie pre Devín

Najlepším riešením situácie bratislavského Devína, ktorý je dlhé roky v nútej správe, by bola zmena legislatívy zo strany štátu, teda Ministerstva financií (MF) SR. *"Hlavné mesto spolu s ministerstvom financií od roku 2020 analyzovalo sedem inovatívnych možností a riešení nútej správy mestskej časti Devín. Viaceré z nich sú realizovateľné jedine so zapojením štátu či ďalších aktérov,"* skonštatovalo hlavné mesto. Samospráva spláca dlh vo výške takmer 11 miliónov eur sumou 7000 eur ročne.

Komunitné projekty

Grantový program Dobrý sused podporí komunitné projekty v bratislavských mestských častiach Ružinov, Podunajské Biskupice, Vrakuňa a v obci Rovinka v celkovej sume 30.000 eur. Na zlepšenie života miestnej komunity a susedských vzťahov možno od februára získať grant 4000 eur. O grant môžu požiadať registrované mimovládne neziskové organizácie, základné, stredné a materské školy, centrá voľného času a komunitné centrá v spomenutých mestských častiach a obci.

Svetový unikát

Revitalizácia Harmincovej prinesie okrem novej vozovky, plnohodnotnej štvorprúdovej cesty, prechodu so semaforom pre ešte bezpečnejší pohyb chodcov, aj novú zastávku MHD. O jej navrhnutie a realizáciu sa postarajú odborníci s medzinárodnými skúsenosťami. Na mieste pôvodnej zastávky MHD by mala vzniknúť nová atypická zastávka, a to unikátnou metódou 3D tlače z betónu, čím bude prvá svojho druhu na Slovensku. Navrhované riešenie zastávky čaká ešte na schválenie Magistrátom hlavného mesta.

Zadržané „techničáky“

Zadržané osvedčenia a tabuľky s evidenčným číslom na území Bratislavy sa od stredy (1. 3.) vracajú majiteľom v Klientskom centre. Bratislavská krajská polícia informovala na sociálnej sieti. Priblížila, že zmena súvisí s ukončením činnosti vysunutého pracoviska na Poliankach v Bratislave. V Klientskom centre na Tomášikovej ulici sa tak od marca realizujú všetky úkony na úseku evidencie vozidiel v rámci hlavného mesta. Vráťane vrátenia zadržaných dokladov od vozidla a tabuliek s evidenčným číslom.

Regionálne dotácie

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) bude aj v roku 2023 pokračovať v Bratislavskej regionálnej dotačnej schéme (BRDS). V rozpočte sa mu na dotácie podarilo vyčleniť dva milióny eur. Služby majú opätovne na podporu mládeže a športu, kultúry a turizmu i životného prostredia a rozvoja vidieka. Na piatkovej tlačovej konferencii o tom informovali predstavitelia BSK. *"Čoho sme sa obávali, sa nenaplnilo. Dotácie sú ochránené a zachránené. Pokračujeme aj napriek kríze, dotácie v roku 2023 budú,"* povedal predseda BSK Juraj Droba.

Začali vyvážať bioodpad

Bratislavská mestská spoločnosť Odvoz a likvidácia odpadu (OLO) začala od 1. marca s odvozom biologicky rozložiteľného odpadu (BRO) zo záhrad. Ukončený bude 1. decembra. V prípade, ak obyvatelia získali nehnuteľnosť a majú záujem o nádobu na záhradný bioodpad alebo o kompostér, je potrebné podať žiadosť na oddelenie miestnych daní, poplatkov a licencií. Urobiť tak môžu osobne alebo poštou. Ak bývajú v bytovom dome, obrátiť s požiadavkou by sa mali na svojho správcu.

Znepokojené matky

Iniciatíva Znepokojené matky vyzýva primátora Bratislavy Matúša Valla, aby hlavné mesto prijalo opatrenia na utlmovanie individuálnej automobilovej dopravy i znižovanie počtu áut. Svoj apel odôvodňuje zvyšujúcim sa počtom úmrtí chodcov. *"Autá sú čoraz väčšie a rýchlejšie. Naše ulice musia vyzeráť inak. Nemôžu byť postavené ako rýchlostné cesty, na ktorých sa dá aj niekoľkonásobne prekročiť rýchlosť,"* skonštatovala na februárovom rokovaní miestneho zastupiteľstva zástupkyňa iniciatívy Ivana Nemethová.

Eurofondy na električku

Mesto Bratislava získalo eurofondy na predĺženie električkovej trate v Petržalke, ktorá je aktuálne vo výstavbe. Ministerstvo dopravy podpísalo zmluvu o nenávratný finančný príspevok. Potvrdil to dočasne poverený minister dopravy Andrej Doležal. *"Je to jasný signál pre zhotoviteľa, je to jasný signál pre subdodávateľov, že práce na tomto projekte už majú finančné krytie. Teraz je finančné krytie podpísané v zmluve. To je veľmi dôležité,"* skonštatoval Doležal. Podľa ministra má ísť o sumu v objeme viac ako 81 miliónov eur.

Obnova Račianskeho mýta

Bratislavské Nové Mesto začalo s postupnou revitalizáciou Račianskeho mýta. Prvým krokom je sanácia budovy bývalého bufetu, ktorý stav bol vyhodnotený ako nevyhovujúci. Dočasne ho nahradí gastrokontajner. Budova bola postavená v roku 1970 pre správcu detských ihrísk. Od roku 1994 však bola prenajímaná a slúžila ako bufet. V prvej fáze revitalizácie sa počíta s multifunkčným ihriskom, stojanmi na bicykle, pitnou fontánou, hojdacími sieťami či s fitness prvkami.

Eurovea onedlho otvára

Už o pár mesiacov sa Eurovea stane najväčším a najkomplexnejším nákupným centrom na Slovensku, keď na ploche 85 000 m² ponúkne návštevníkom 320 obchodov, reštaurácií, barov a kaviarní. Aktuálne prebiehajú na stavbe novej budovy nákupného centra a jeho okolia rušné dokončovacie práce, kolaudácie a prípravy pred májovým otvorením. Dokončuje sa aj okolie nákupného centra. Denne je na stavbe okolo päťsto pracovníkov. Najväčší progres je viditeľný na Pribinovej ulici, ktorá sa postupne mení na moderný mestský bulvár.

Máte zaujímavú tému? Staňte sa našimi ďalšími očami v teréne. Vaše námety posielajte na: redakcia@bakurier.sk

Mesačník **Bratislavský kuriér** vydáva Staromešťan, s.r.o. (Sedlárska č. 8, 811 01 Bratislava, IČO: 36842834)

Šéfredaktor: Peter Kimijan, sefredaktor@bakurier.sk, Redakcia: Jana Pohanková, Veronika Trojanová. E-mail: redakcia@bakurier.sk.

Inzercia: inzercia@bakurier.sk. Grafika: Rastislav Biznár, r.biznar@gmail.com. Tlač zabezpečuje CROMWELL a.s. Registrované MK SR: EV3820/09. ISSN 1338 - 1830.

Distribúcia: vlastné stojany a na frekventovaných miestach Bratislavy - 74 lokalít. Najbližšie číslo vychádza 19. 4. 2023

Odmeňovanie poslancov mestských častí Bratislavy

Odmeňovanie miestnych poslancov za ich aktivitu počas štvorročného mandátu je citlivá téma nielen medzi voličmi, ale zjavne aj medzi samosprávami. V niektorých mestských častiach Bratislavy sa poslanecký zbor odmiem vzdáva, alebo ich nedostávajú z iného dôvodu a naopak iné MČ poslancom vyplácajú tisícky eur ročne.

„Novinári si často neuvedomujú, čo páchajú takými otázkami. Zneužívajú závisť ľudí, ktorá v tomto prípade naozaj nie je na mieste. Verejní činitelia a funkcionári by mali byť zaplatení tak, aby nemohli byť finančne ovplyvnitelní,“ mieni starosta mestskej časti Bratislava – Jarovce Jozef Uhler, ktorého názor je na mieste. No otázkou zostáva, aká suma je pre miestneho poslanca, ktorý vstúpil do komunálnej politiky zo zištných dôvodov tá, vďaka ktorej ho nik neovplyvní. Sú totiž aj také mestské časti, v rámci ktorých sa poslanci roz-

Bratislavy, zasadajú minimálne raz za tri mesiace a ak nie sú sami aktívni aj mimo rokovaní či komisií, tak sa „poslancovaniu“ môžu venovať skutočne len raz za čas. Redakcia Bratislavského kuriéra preto oslovila všetky naše mestské časti, aby mali voliči možnosť vytvoriť si vlastný názor na to, či sú ich komunálni zástupcovia ohodnotení primerane tomu, ako sú v rámci svojho mandátu aktívni.

V Čunove, v Devíne a v Rusovciach pracujú zadarmo

Keďže mestská časť Bratislava – Devín je už 17 rokov v nútennej správe, počas ktorej je zakázané poslancom vyplácať akúkoľvek odmenu, tak všetci tamjší poslanci kandidujú do volebného boja už roky s vedomím, že budú pre svoju domovinu pracovať zadarmo. Odlišný prípad je v MČ Bratislava – Čunovo, kde poslanci pracujú zadarmo dobrovoľne: „MČ poslancom nevypláca odmenu, pretože všetci poslanci MZ sa vzdali nároku na odme-

Jednu z najvyšších odmien poberajú poslanci Ružinova, mesačne je to 357,25 eur.

lídnym duchu pokračuje aj súčasné vedenie Rusoviec na čele so starostom Radovanom Jenčíkom, a teda tamjší poslanci pracujú zadarmo, rovnako tak sa vzdal odmiem aj zástupca starostu a žiadne peniaze nepoberajú ani členovia či predsedovia komisií.

Poslanci pomohli v čase pandémie

Napríklad v takom Lamači sa počas pandémie koronavírusu niektorí poslanci miestneho zastupiteľstva mestskej časti vzdali nároku na svoje odmeny - od apríla 2020, do kon-

ca roka 2020. Čistá poslanecká odmena tu činí 184,09 eur mesačne, pričom miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava-Lamač tvorí 7 poslancov.

Od desiatok po stovky eur

Ani vo zvyšných mestských častiach Bratislavy sa poslanci svojich odmien po nástupe do funkcie pred koncom roka 2022 nevzdali. No zrejme najskromnejšie si svoju prácu cenia v Záhorskej Bystrici, kde poslanci poberajú odmenu vo výške 70 eur mesačne, plus 20 eur za účasť na rokovaní Miestneho zastupiteľstva, ktorých majú naplánovaných 5 počas roka. V poradí druhú najnižšiu sumu pre poslaneckú odmenu, si určilo zastupiteľstvo v Jarovciach: „V našom prípade máme schválené odmeny poslancov vo výške 15% minimálnej mzdy, čo je pre tento rok 105 € mesačne v hrubom. Ročne je to v Jarovciach cca 9000 €. Odmeňovanie sa nemenilo už dve volebné obdobia. Odmiem sa nikto nevzdal, pretože ako starosta presadzujem zásadu, že na kvalitných ľuďoch sa nemá šetriť,“ upresnil starosta Uhler. Sumu 126 eur dostávali v roku 2022 poslanci mesačne v MČ Vajnory, plus odmenu 15 eur za účasť na rokovaní, prípadne 20 eur za vedenie komisie. V Dúbravke sa mesačná odmena poslanca vypočítava podľa nasledovného vzorca: základná odmena 12 %, príplatok za každú komisiu (najviac 2 komisie) 4 %, príplatok pre predsedu komisie 2 %, príplatok pre člena miestnej rady 7 %. V roku 2022 tak dostal poslanec za výkon funkcie poslanca v miestnom zastupiteľstve mesačne 146 eur brutto. Celý poslanecký zbor (25 poslancov)

dostal 146 eur, čo spolu v rozpočte MČ tvorilo položku 3650 eur brutto, ročne na poslanca. V Karlovej Vsi platí, že ak je poslanec i pred sedom komisií, tak si môže ročne zarobiť 3888 eur brutto. Ostatní poslanci, pokiaľ sú členom aspoň jednej komisie, dostávajú 1/13 odmeny mesačného platu starostu, čo je ročne 3600 eur brutto.

Desaťtisícové položky v rozpočtoch

Podľa schválených zásad odmeňovania poslancov Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava-Podunajské Biskupice prináleží poslancom za vykonanú prácu súvisiacu s funkciou mesačne odmena vo výške 1/12 ročného mesačného platu starostu mestskej časti. V súčasnosti to predstavuje sumu 324 eur mesačne. Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Podunajské Biskupice sa pritom tvorí 15 poslancov. Obdobná suma je poslancom vyplácaná aj v Ružinove. Odmena poslancov je v roku 2023 357,25 eur za mesiac, pričom za rok 2022 boli ružinovským poslancom vyplatené odmeny v celkovej výške 70.149,64 eur. V Petržalke sa odmeny vyplácajú z rozpočtových prostriedkov mestskej časti na príslušný kalendárny rok. Napríklad v r. 2021 a 2022 bola priemerná odmena pre poslanca za účasť na zastupiteľstve schválená na 196 eur (január-jún 2021) a 203 eur (júl 2021-jún 2022). Od júla 2022 sa odmeny zvýšili na 218 eur. Tento priemer je zvýšený len aktivitou poslancov, nie zmenou výšky alebo spôsobu odmeňovania. V aktuálnom roku je výška odmien za účasť na MZ 217,98 eur na jedného poslanca Petržalky, čo pri 100-per-

centnej účasti v roku činí 2615,76 eur ročne na poslanca a 86 320,08 eur ročne za celý poslanecký zbor.

Valorizácia výšky odmien zdvihne

Mestská časť Bratislava – Vrakúňa sa pri odmeňovaní poslancov riadi zákonom. Podľa novely zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení ročná odmena poslanca predstavuje max. 1 mesačný plat starostu bez navýšenia, 3,21 násobok x 1211 eur, čo je 3887,31 eur ročne. A to predstavuje sumu odmien 323,94 eur mesačne. Suma 1211 eur je priemerná mesačná mzda vyhlásená Štatistickým úradom za rok 2021, Nová priemerná mzda za rok 2022 bude vyhlásená 03-04/2023, čo znamená, že následne bude vo Vrakuni upravená výška poslaneckých odmien. V MČ Bratislava Nové Mesto sú poslankyne a poslanci miestneho zastupiteľstva odmeňovaní na základe zásad odmeňovania poslancov miestneho zastupiteľstva. Za výkon ich mandátu im prináleží mesačná odmena vo výške 1/12 ročného platu starostu MČ BNM, teda 324,00 eur mesačne. Poslanecký zbor tu tvorí 25 členov. Ročný rozpočet mestskej časti Bratislava Staré – Mesto na výkon funkcie poslancov miestneho zastupiteľstva je 141 250 eur. Výška ročného platu poslanca nesmie presiahnuť základný mesačný plat starostu. Poslanci miestneho zastupiteľstva v Starom Meste, ktorých je 25, aktuálne dostávajú mesačne plat vo výške 324 eur (hrubá mzda). Tento sa každoročne k 1. 3. valorizuje podľa priemernej mzdy v hospodárstve, ktorú zverejňuje Štatistický úrad SR. No a napokon v mestskej časti Bratislava-Devínska Nová Ves sú poslanci odmeňovaní mesačne vo výške 283,60 eur. Súhrn ročnej odmeny poslanca je teda 3403,20 eur. Mesačná odmena 12 členného poslaneckého zboru predstavuje sumu 3403,20 eur a ročný súhrn odmien poslancov je vo výške 40838,40 eur. Vedenie MČ Bratislava – Rača sa k téme výšky odmien do uzávierky nevyjadřilo.

(vt)

28.2.2023

Zastupiteľstvo Rusovce

Rusovce sú jedinou MČ, v rámci ktorej sa poslanci tretie volebné obdobie vzdávajú odmien v prospech MČ.

hodli prijať mandát z presvedčenia, že do obecného rozpočtu chcú financie skôr prinášať – napríklad sponzorsky a neukracovať z neho pre vlastné potreby. Na to, ktorá cesta je tá správna, nech si každý spraví názor sám.

Aké ohodnotenie je primerané?

Rovnako tak si treba uvedomiť rozdiel medzi poslancom miestnym a napríklad poslancom parlamentným, v takzvanej vysokej politike. Zatiaľ čo ten by mal pracovať takmer denne, miestni poslanci v rámci mestských častí

„nu,“ ubezpečila nás Jana Bánová z miestneho úradu v Čunove, pričom to, na aké účely mestská časť odmeny využije, zatiaľ poslanci nerozhodli. A rovnaký prístup už pred rokmi zvolili poslanci v MČ Bratislava – Rusovce, kde sa pred dvomi volebnými obdobiami poslanecký zbor jednohlasne uzniesol na tom, že v rozpočte mestskej časti vznikne položka Participatívny rozpočet a na ten sa budú posilať ich odmeny. Následne obyvatelia Rusoviec zastupiteľstvu predkladali návrhy, ktoré chceli z Participatívneho rozpočtu zrealizovať. V tomto so-

ca roka 2020. „Aj vďaka tejto forme pomoci tak mohla naša mestská časť v roku 2020 opraviť chodník pred domom seniorov, odstrániť havarijný stav na budove zdravotného strediska či nakúpiť materiál na údržbu detských ihrísk. Inú formu zvolili ďalší dvaja poslanci, ktorí si nechali svoje odmeny vyplatiť na účet a následne sumu znížili o dane a odvody rozdelili medzi dve organizácie - Jednotu dôchodcov Slovenska Lamač a Futbalový klub Lamač,“ upresnila hovorkyňa MČ, pričom v súčasnosti sa tamjší poslanci odmiem ne-

ABY VÁS NEOKRADLI PODVODNÍCI...

Seniori patria v spoločnosti medzi najzraniteľnejšie skupiny osôb. Veľmi dobre to vedia aj páchatelia trestných činov. Polícia opakovane upozorňuje na ich metódy. Obeťou sa však môžu stať aj mladšie ročníky. **Ako sa tomu vyhnúť?**

V posledných mesiacoch sa zvýšil počet prípadov, kedy seniori vyhodili svoje cennosti páchatelovi, ktorý stál pod oknom pred ich bytovým domom.

Peniaze vyhodené z okna

Čo si vlastne tento podvodník vymyslel a ako prebieha takýto podvod?

1. Najskôr páchatel zavolať seniorovi na pevnú linku.
2. Predstaví sa ako policajt, prípadne vyšetrovateľ.
3. Potom seniora presvedčí, že do jeho bytu idú zloději.
4. Prikáže mu, aby zbalil peniaze a cennosti do tašky a vyhodil ich von oknom, kde sa o ne postará ďalší policajt. Na

miesto policajta však pod oknom stojí zloděj, ktorý peniaze a cennosti zoberie.

Čo radí polícia? Ak máte akékoľvek pochybnosti, zavolajte na políciu na tel. číslo 159, alebo svojim blízkym a poraďte sa s nimi.

Kúpená "láska"

Láska je mocná čarodejka. Dokonca až taká, že nás môže pripraviť o celú kôpku peňazí. Najnovšie na to doplatila 57-ročná Bratislavčanka, ktorá údajnému vojakovi OSN v Jemene poslala až 250-tisíc eur.

Čím tento podvodník ženu presvedčil?

1. Muž, ktorý tvrdil, že je vojak armády OSN v Jemene, jej napísal na sociálnej sieti.
2. Rôznymi príbehmi si u ženy získal dôveru.
3. Žena mu postupne prostredníctvom elektronického bankovníctva poslala až 250-tisíc eur.
4. Aj keď sa žena zdôverila svojmu partnerovi, o financiách mu nepo-

vedala. Až neskôr, keď nadobudla pocit, že ide o podvod, obrátila sa na políciu

Čo radí polícia? Polícia upozorňuje, že počítačovo zruční podvodníci dokážu pôsobiť dôveryhodne a príbeh o „vojakovi na misii“ použili podvodníci už viackrát. Preto nedôverujete každému na sociálnej sieti a dobre si premyslite, komu pošlete svoje peniaze. Najmä ak ide o neznámu osobu zo zahraničia. Vypátrať ju je takmer nemožné.

Pomôžte odhaliť podvody

Ak máte informácie o takýchto a podobných prípadoch, obráťte sa na políciu. Môžete tak zabrániť tomu, aby podvodníci obrali o majetok ďalších dôverčivých ľudí. Políciu môžete požiadať, aby vašu totožnosť nikomu neprezradili. Napísať im môžete na sociálnej sieti, alebo zatelefonovať na číslo 158.

(zdroj ruzinovskeecho.sk)

BTB: Jar bude v znamení digitalizácie

Bratislava Tourist Board spúšťa v apríli dve nové mobilné aplikácie. Tie posunú služby cestovného ruchu v našom hlavnom meste opäť na vyššiu úroveň.

Prvou aplikáciou je zdigitalizovaná Bratislava card, ktorá bola doteraz medzi návštevníkmi využívaná len vo fyzickej podobe. Karta poskytuje bezplatný vstup do 18tich múzeí a galérií v meste a regióne, komentovanú pešiu prehliadku po centre, možnosť bezplatnej MHD a ďalšie desiatky zliav u partnerov.

Dôležité informácie po ruke

Aplikácia Bratislava card

je prepojená s virtuálnou mapou. Jej majitelia si tak môžu vo svojom mobilnom telefóne vyhľadať pre nich najzaujímavejšie miesta, môžu použiť aj intuitívne filtrovanie, a následne pomocou mapy poľahky trafiť do zvoleného cieľa.

Svetová úroveň

Vďaka ďalšej, pre naše mesto novej, aplikácii SmartGuide sa každý mobilný telefón môže zmeniť na osobného sprievodcu po Bratislave. Ide o medzinárodne používanú aplikáciu, vďaka ktorej môžu turisti spoznávať rôzne mestá sveta. Je preto predpoklad, že mnohí prichádzajú do nášho hlavného mesta už s jej stiahnutou

verziou. Ľudia, ktorí budú chcieť vďaka nej objavovať Bratislavu, si môžu vybrať jednu zo siedmich trás. Každá spája niekoľko turisticky atraktívnych cieľov, pričom na každej zastávke je možnosť vypočuť si k nej krátku audio nahrávku.

Myslí sa aj na najmladších

Bratislava Tourist Board myslí pri svojich aktivitách aj na žiakov základných škôl. Preto pripravuje aj ďalšiu mobilnú aplikáciu, ktorou priblíži históriu hlavného mesta práve im. Jej spustenie je naplánované na letné mesiace.

(vt)

— INZERCIA —

www.konditoreikormuth.sk

Konditorei Kormuth

BRATISLAVA SEDLÁRSKA 8

NAJVERNEJŠÍ: Psí tréner Juraj Ferko prezrádza riešenia najväčších problémov psíčkarov

Tréner psov Juraj Ferko si v krátkom čase získal sympatie množstva slovenských psíčkarov a psíčkarok. Prostredníctvom televíznej relácie a sociálnych sietí Najvernejší prináša inšpiratívne riešenia problémov so psami. Nejednému psíčkarovi už pomohol aj v zdanlivo nezvládnuteľnej situácii. Ak máte so svojim najvernejším vážny problém, s ktorým si neviete dať rady, prihláste ho do castingu na druhú sériu relácie Najvernejší.

Čo mám urobiť, ak môj pes...

...nepustí domov návštevu?

Ak psík nepustí domov návštevu, majiteľ má dve možnosti. Môže to rešpektovať, pretože pes je teritoriálne zviera a chráni si svoje te-

ritórium. Vždy keď príde návšteva, psík niekam zatvorí a izoluje ho od návštevy.

Ak trvá na tom, aby bol

bezpečný. Potom je dobré najstť odolných kamarátov, ktorí budú ochotní prísť na návštevu a ukázu mu, že necúvnu, keď na nich zaútočí. Psík to prehodnotí a postupne začne návštevy tolerovať.

...šteká na zvonček?

Štekanie na

pre psa to nebude nič znamenať a rýchlo na to prestane reagovať.

...ťahá na vôdzke?

Odnaučiť psíka ťahať na vôdzke je jednoduchý, ale dlhotrvajúci proces. Majiteľ si musí zvoliť svoje tempo aj smer, ktoré bude nemenné, hoci ho psík bude ťahať. Zakaždým, keď psík napne vôdzku, pritiahnite si ho 20 – 30 centimetrov k sebe. Psík sa naučí, že nedokáže zrýchliť vaše tempo ani zmeniť smer, preto sa mu prispôsobí.

...nevím privolať?

Veľmi dobrá rada na privolanie je, že na začiatku ho treba učiť na dlhšie, 10 až 15 metrov dlhšej vôdzky. Následne prichádza veľmi jednoduchá matematika. Držíte koniec vôdzky, psa privoláte. Keď k vám príde, dostane maškrtu. Ak nepríde, zmeníte sa zo psíčkara na rybára a veľmi jednoducho si ho na tej vôdzke pritiahnete. Ak to zopakujete 20, 30 alebo 50-krát, pes veľmi rýchlo prí-

de na to, že ak príde sám, dostane aj výplatu.

...po mne stále skáče?

Psíka treba naučiť, že vždy, keď chce kontakt s rodinou alebo cudzím človekom, musí pri tom sedieť. Na naučenie sedenia existuje viacero metód. Dôležité je, aby ste dávali pozor na to, že psík musí sedieť vždy, keď ho niekto hladká.

...môj pes stále útočí na iné psy a bojí sa ich?

V drvivej väčšine prípadov ide o prevenciu. Psík očakáva hrozbu alebo riziko. Taký psík potrebuje najmä dostatok času. Zabezpečte mu také prostredie, aby bol pri inom psíkovi veľmi dlho. Postupne sa mu podarí identifikovať riziká a agresívne správanie sa eliminuje. Veľmi dobré miesto na tréning je v okolí oploštených psích areálov s tým, že nevstupujete dovnútra, ale pohybujete sa len okolo.

...nechce pustiť aport?

V takejto situácii je dob-

ré začať pracovať s dvomi identickými hračkami. Akonáhle chceme, aby jednu pustil, ukážeme mu druhú. Hneď, ako uvidí, že v mojej ruke je rovnaká, aktívna hračka, prvú pustí.

...bojí cestovať v aute?

V prvom rade potrebujeme zmenšiť priestor cestovnou prepravkou alebo klieťkou. V druhom rade vždy pomáha začať psa kŕmiť štandardnou stravou v naštartovanom aute, nie maškrtami.

...obhryzuje ovocné stromčeky na záhrade?

Riešenie je veľmi jednoduché. Kúpte naozaj štiplavú čerstvú papriku, rozrežte ju na polovicu a obrúste ju o konár v mieste, ktoré obhrýza ako prvé. Veľmi rýchlo prestane. Štiplavá paprika psovi neublíži, ale spoľahlivo ho odradí od ďalšieho objedania stromčekov.

(bak)

MÁTE DOMA PROBLÉMOVÉHO PSA?
DOG KOUČ FERKO HO NAPRAVÍ. ZAPOJTE SA DO KASTINGU RELÁCIE

Najvernejší

1. NASKENUJTE QR KÓD
2. VYPLŇTE ONLINE FORMULÁR
3. ODOŠLITE

SVOJHO PROBLÉMOVÉHO PSÍKA MÔŽETE PRIHLÁSIŤ AJ NA E-MAILOVEJ ADRESE:

NAJVERNEJSI@NAJVERNEJSI.SK

Záujem o nové priestory SNG je obrovský

Už zopár týždňov sa postupne a natrvalo otvárajú dvere do zrekonštruovaných priestorov Slovenskej národnej galérie. Na tento moment sme čakali dve desiatky rokov, a tak sme sa s Klárou Hudákovou, manažérkou pre publicitu SNG porozprávali aj o tom, čoho všetkého sme sa to vlastne dočkali.

Od marca sú pre verejnosť prístupné nové – zrekonštruované priestory Vodných kasární a Premostenia. Po akom dlhom čase sa brány opätovne otvárajú verejnosti?

Zrekonštruovaný areál SNG sme pre verejnosť prvýkrát (po)otvorili 11. decembra až do začiatku sviatkov. Ak si za milník zvolíme zatvorenie Premostenia, tak sme galériu v decembri otvorili po 21 rokoch. V januári a februári bola SNG z prevádzkových dôvodov zatvorená, pre návštevníkov sme ale aj napriek tomu robili komentované prehliadky zamerané na architektúru areálu a tému rekonštrukcie. Záujem o ne bol obrovský, čo nás veľmi potešilo, no verejnosť túžila aj po tom, aby sa galéria otvorila čo najskôr. Tejto požiadavke

sme chceli vyjsť v ústrety, preto sme znovu otvorili 2. marca, zatiaľ na 4 dni v týždni (štvrtok až nedeľa).

Na čo všetko sa môžu ľudia tešiť?

Návštevníci si môžu pozrieť úvodnú výstavu Prológ, ktorá je rozmiestnená skoro vo všetkých výstavných priestoroch. Je to 12 tematických výstavných situácií, v ktorých sa stretávajú diela z rôznych historických období zo zbierok SNG v rôznych situáciách. Na interaktívnej výstave Prečo (ume)nie? sa zábavnou formou dozvedia odpovede na najčastejšie otázky ľudí spojených s umením. Pri prechádzke budovou môžu tiež natrafiť na sochy a iné diela z našich zbierok v rámci dlhodobiejšieho projektu Monumentálky, ktorým chceme ľuďom ukázať, že umeniu a architektúre to spolu pristane.

Okrem toho sa môžu zastaviť aj v našom kníhkupectve Ex Libris v SNG, dať si kávu v pop up kaviarni SVÄG TO GO alebo si len tak posediť na príjemnom nádvorí.

Ak sú priestory nevyhovujúce, tak jedna vec je ich rekonštrukcia a prinavrátenie akéhosi pôvodného ducha priestoru, no v tomto prípade sa bavíme o úplne novom, modernom dizajne, priestoro-

vom usporiadaní, atď. Čo bolo hlavným dôvodom, pre ktorý došlo k rekonštrukcii tak zásadnej a čo bolo motiváciou vytvoriť z onoho priestoru vlastne celkom nový koncept?

Celkom nový koncept nie je úplne ten správny uhol nazerania. SNG sídli v priestoroch bývalých barokových Vodných kasární už od roku 1948, kedy bola založená. V rokoch 1969 – 1977 sa uskutočnila moderná prístavba architekta Vladimíra Dedečka, ktorá zahŕňala Premostenie ako

ných kasární so stálymi expozíciami z dôvodu nevyhovujúcich podmienok pre umelecké diela a nakoniec aj odstavenie knižnice a administratívnych priestorov, ktoré v tom istom roku vytopili prívalové dažde. Rekonštrukcia bola jedinečnou príležitosťou vytvoriť vhodné a adekvátne prostredie pre kultúrny priestor 21. storočia.

Na akú sumu sa celkovo vyšplhala rekonštrukcia a ktoré boli hlavné zdroje jej financovania?

priestor pre expozície, administratívnu budovu, amfiteáter a knižnicu.

Potreba rekonštrukcie SNG sa zrodila už v roku 2001, keď boli z havarijných dôvodov zatvorené výstavné priestory v Premostení. V roku 2012 nasledovalo zatvorenie Vod-

Rekonštrukcia bola súčasťou veľkej Investičnej akcie, ktorá začala v roku 2005 a postupovala po etapách. Najväčšou položkou bola stavba. Investičný náklad tejto akcie predstavuje 75,5 mil. eur s DPH (vrátane všetkých stavebných objektov, vstavaného

interiéru, zariadenia depozitárneho domu, technológií, sieťového vybavenia, bezpečnostného projektu, skúšok a meraní, projektového servisu, stavebného aj autorského dozoru a projektu interiéru). Samostatnou investičnou akciou je interiér, jeho suma predstavuje 3,45 mil. eur s DPH. Všetky prostriedky sú zo štátneho rozpočtu.

Na aké všetky účely budú priestory Vodných kasární a Premostenia využívané, keďže potenciál je zdanlivo obrovský?

Poschodia Vodných kasární a Premostenia slúžia ako výstavné priestory, v ktorých budú stále expozície aj krátkodobé výstavy, zároveň v nich budeme podľa potreby organizovať aj rôzne programy pre verejnosť. Na prízemní Vodných kasární sa nachádza vstupná hala s pokladnicou, galerijné kníhkupectvo Ex Libris v SNG a kaviareň (obe zatiaľ v pop up forme). Je tu aj budúci kreatívny ateliér určený pre vzdelávacie programy, v ktorom je zatiaľ umiestnená spomínaná výstava Prečo (ume)nie? Máme tu aj veľké átrium (zastrešený bývalý amfiteáter), v ktorom sa už stihlo udiť niekoľko spoločenských akcií, vrátane decembrového (po)otvorenia.

Môžu mať takto vynovené priestory pozitívny vplyv na to, aby mali väčší záujem vystavovať u nás významní

svetoví umelci?

O tom koho a čo bude SNG vystavovať, rozhoduje vedenie SNG v spolupráci s kurátormi. Nové, kvalitne vybavené výstavné priestory, spĺňajúce isté štandardy však samozrejme môžu byť nápomocné pri tom, ak by SNG v budúcnosti oslovovala na výstavu nejakého svetového umelca či umelkyňu alebo významnú zahraničnú inštitúciu na zapožičanie diel.

Doposiaľ síce boli brány kasární a Premostenia iba pootvorené, no evidujete vysoký záujem zo strany verejnosti o ich návštevu. Ako sme my Slováci na tom celkovo – je nám umenie blízke?

Na túto otázku je vždy ťažké odpovedať, no v SNG sa dlhodobo snažíme približovať ľuďom umenie rôznymi cestami a na rôznych úrovniach tak, aby sa naň nepozerali len ako na niečo nevyhnutne elitárske. Aby sa s ním nebáli byť v kontakte a aby sa k nemu vedeli hocikedy vrátiť, aj keď ho možno nepotrebujú vo svojich životoch každý deň.

Skúsme prípadne pozvať tých, ktorí zatiaľ návštevu nových priestorov SNG neplánujú. Prečo by mali zmeniť názor?

Po tak dlhom uzavretí galérie je pre mnohých ľudí zážitok vidieť konečne nové priestory národnej galérie, ktoré majú istú úroveň,

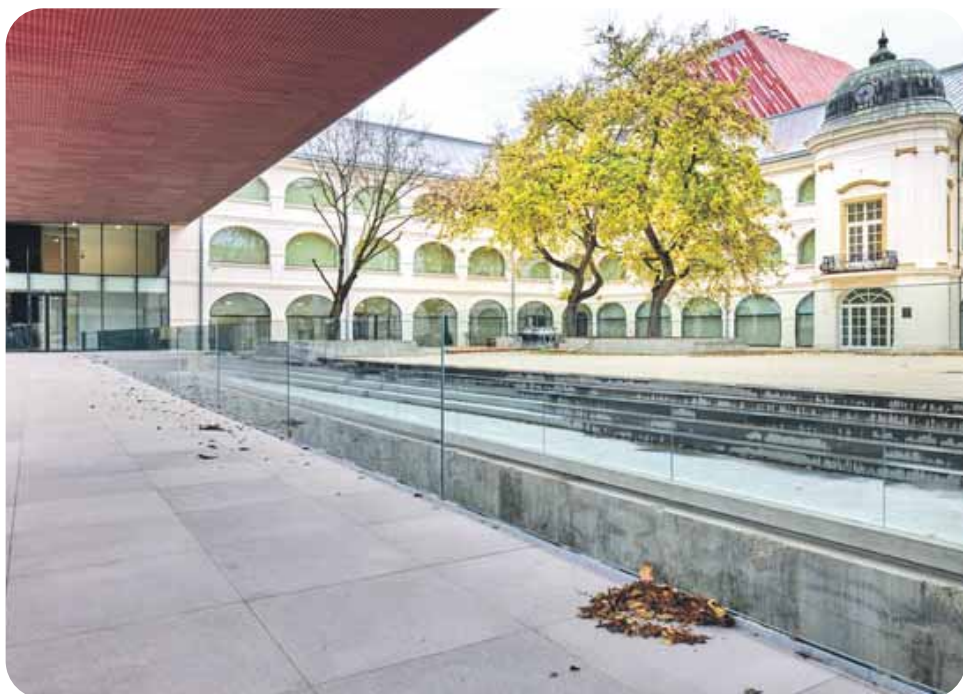
a ktoré si zaslúži mať každá krajina. Ak sa chcú dozvedieť niečo viac o zaujímavostiach architektúry areálu SNG a o tom, ako prebiehala rekonštrukcia, dobrá cesta sú komentované prehliadky, ktoré im to všetko priblížia a možno aj pomôžu pochopiť dôležitosť novej SNG a náročnú prácu, ktorá sa počas re-

pekny merch alebo si dať dobrú kávu v pop up kaviarni a posediť si s ňou na nádvori s výhľadom na Dunaj.

Na aké výstavy či podujatia sa môžu ľudia v SNG, a teda v nových priestoroch, tešiť najbližšie?

Na marec sme pripravili

ako každý rok zapojíme do obľúbenej Noci múzeí a galérií a pred letom plánujeme otvoriť prvé dve stále expozície – jedna bude venovaná starému sakrálnemu umeniu a druhá obdobiu moderny. Okrem toho určite ponúkneme aj nejaké podujatia a vzdelávacie programy vo vlastnej dramaturgii. Všetok program

konštrukcie odvieďa. Spomínané dve úvodné výstavy nie sú síce bombastickými otváracími výstavami, ale ukazujú pestrú zmes diel, ktoré ich môžu nejakým spôsobom osloviť. Nazrieť do galérie môžu návštevníci aj bez lístka, ak chcú navštíviť len naše kníhkupectvo, kúpiť si nejakú dobrú knižku či

ďalšie termíny komentovaných prehliadok zrekonštruovaného areálu, ktoré sa opäť vypredávajú pomerne rýchlo. Tento mesiac sa v našej kinosále uskutočnia aj premietania v rámci medzinárodného filmového festivalu Febiofest a hneď na to u nás začne na istý čas premietiť aj kino Lumière. V máji sa

priebežne komunikujeme na našom webe, prostredníctvom sociálnych sietí a nášho newslettera, na ktorého odber sa môžu záujemcovia prihlásiť na www.sng.sk.

(vt, foto SNG)

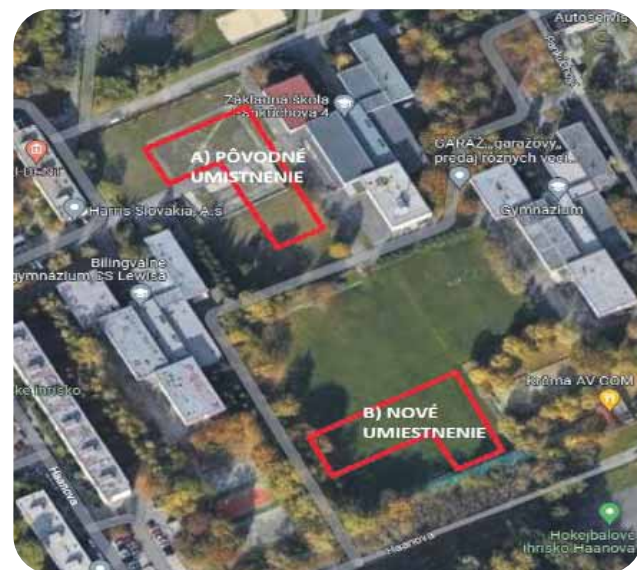
Budova kasární a premostenia z historického hľadiska

V bývalej budove mestskej polície na dunajskom nábreží (predtým rezidencia uhorských zákopníkov), bolo počas 2. svetovej vojny tzv. Hygienické múzeum, neskôr tu mal svoje priestory známy zábavný podnik Taranda. Vlastná budova galérie, situovaná na (vtedy) najväčšej promenáde Bratislavy, patrí k významným architektonickým pamiatkam na tomto území. Pôvodne štvorkrídlová baroková dispozícia pochádza z rokov 1759 - 1763 (niekdajší chronostichon, umiestnený na rizalite objektu pripomína letopočet 1761), vznikla z rozhodnutia Uhorskej kráľovskej stavebnej komory, v nadväznosti na tereziánsku rekonštrukciu Bratislavského hradu. Pravdepodobne podľa projektov architektov G. B. Martinelliho a F. A. Hillebrandta. Samotnú stavbu viedol budúci tvorca Mirbachovho paláca v Bratislave (1768 - 1770) M. Hollrigl. Po roku 1940 bolo zbúrané celé južné krídlo paláca, čím došlo k zmene jeho dispozície na otvorený trojkrídlový útvar. Ten bol v rokoch 1950 - 1955 adaptovaný na galerijné účely s menšími interiérovými úpravami (arch. F. Florians a K. Rosmány). Vzápätí, keď sa zvažovala otázka dobudovania SNG, vznikla opäť požiadavka architektonického dotvorenia budovy, najmä pokiaľ išlo o rozšírenie jej výstavných a expozíčných priestorov. Na tomto základe boli roku 1957 predložené podnety na rekonštrukciu objektu (arch. E. Belluš), ktoré vyústili do vypísania súťaže na urbanistické a architektonické riešenie prestavby galérie v roku 1963. Jeho realizácia sa uskutočnila v rokoch 1969 - 1977 podľa víťazného návrhu architekta Vladimíra Dedečka. Najznámejšou a aj najkontroverzejšie prijímanou časťou bol expozíčný priestor Premostenia. Dnes patrí k šperkom neomodernistickej architektúry Bratislavy.

Hrubá stavba multifunkčnej športovej haly v Petržalke by mohla stať do konca roka

(Dokončenie zo str. 1)

Aj vzhľadom na protikladné výhrady časti miestnych s petíciou a futbalového klubu s dočasným obmedzením jeho činnosti. Samozrejme, pri zohľadnení podmienok projektu Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI). To mestskej časti na novú halu ešte v decembri poslalo 1,2 milióna eur. Ako Hrčka viackrát verejne avizoval, z dlhodobého hľadiska by bolo pre Petržalku lepším krokom stavať na druhý variant, teda postaviť halu na zelenej ploche súčasného futbalového ihriska. „Som jednoznačne za variant B, ktorý si vyžiada viacero nútených investícií aj komplikácií, no vo finále nám postavenie haly v tejto lokalite prinesie oveľa viac výhod,“ konštatuje starosta s tým, že ak sa podarí vybaviť potrebné povolenia, rozhodne pre túto alternatívu. Jednou z výhod je podľa neho aj lepšia možnosť parkovania, ktoré je vďaka veľkému parkovisku pri lesíku so zhruba 200 parkovacími státiami bezproblémové takmer počas celého dňa. „Odhadovaný

S kapacitou stáleho hľadiska okolo 250 ľudí a možnosťou dočasného rozšírenia na niekoľko tisíc bude tiež miestom pre spoločenské a kultúrne podujatia pod krytou strechou. Jej ideálna poloha v tesnej blízkosti troch škôl – základnej školy v správe Petržalky, župného gymnázia a súkromného bilingválneho gymnázia – zároveň zabezpečí rýchly presun žiakov a študentov do priestorov haly a ponúkne im možnosti jej širokého využitia počas výučby. Celkové náklady na výstavbu by sa mali pohybovať na úrovni 2,5 milióna eur a necelú polovicu by mala

tiež zástupcom prednostu miestneho úradu zodpovedným za údržbu mestskej časti.

Hrčka by takto chcel ušetriť a zjednodušiť povinnú administratívu. V zmysle požiadaviek je prijímateľ dotácie od MIRRI povinný všetky výdavky spojené s výstavbou haly – z interných aj externých zdrojov – vyúčtovať, čo by bolo podľa starostu Petržalky pri objeme prác, ktorú samospráva dokáže realizovať vo vlastnej réžii, bez vzniku novej firmy neefektívne nakladanie s verejnými financiami.

„Veľa činností budú vedieť zabezpečiť priamo naši interní zamestnanci s vlastnou technikou. Je preto nezmysel objednávať si niektoré služby externe u dodávateľov za výrazne vyššie ceny,“ odôvodňuje vznik novej samosprávnej eseročky. Zdá sa teda, že športovej hale, najväčšiemu investičnému zámeru z dielne mestskej časti, aktuálne nebráni nič v tom, aby o niekoľko mesiacov slúžila svojmu účelu.

„Verím, že hala spolu s okolím sa stane srdcom petržalského športu a že bude vychovávať nielen nádejných reprezentantov na medzinárodnej úrovni,“ uzatvára šéf petržalskej samosprávy, no dodáva, že vzhľadom na niekoľkomesačné zdržanie môžu ešte výstavbu skomplikovať nepredvídané okolnosti.

(zdroj petrzalka.sk, Dávid Pavlík, Mária Halašková)

začiatok prác je v polovici leta,“ informuje Hrčka s tým, že ak pôjde všetko tak, ako má, hrubá stavba haly by mohla uzrieť svetlo sveta ešte tento rok.

PRE ŠPORTOVCOV AJ PRE VEREJNOSŤ

Multifunkčná športová hala by mala slúžiť širokej verejnosti, ale tiež viacerým profesionálnym klubom z rozličných športových odvetví. Zázemie poskytne pre hádzanú, futbal, nohejbal, basketbal, volejbal, bedminton, florbal, tenis či stolný tenis.

pokryť spomínaná účelová dotácia od MIRRI. Zvyšné prostriedky plánuje zabezpečiť mestská časť zo svojho rozpočtu – 500-tisíc eur rezervného fondu a ďalších 800-tisíc eur cez úver.

NOVÁ „ESEROČKA“

Na zasadnutí okrem financovania poslanci schválili aj starostov návrh na založenie novej firmy Petržalská výstavba, spol. s r. o., primárne za účelom výstavby športovej haly. Za jej konateľa bol vymenovaný Peter Slovák, ktorý je

Nevyhadzujte knihy - darujte ich nám
kontakt 0907 701 786

Slobodní a bez náboženského vyznania, aj takí sú Bratislavčania

Slovenská spoločnosť sa počas 10 rokov výrazne zmenila. Zmeny zachytávajú najnovšie analýzy, ktoré boli publikované štatistickým úradom koncom januára 2023. Aj v Bratislave či Bratislavskom kraji zaznamenali analytici hneď niekoľko špecifik. V čom sa Bratislavský kraj približuje svetovým trendom, v ktorom okrese sa nachádza najviac vysokoškolsky vzdelaných ľudí a žijú Bratislavčania viac vo vzťahoch alebo slobodní? V článku sa pozrieme na niektoré zaujímavosti.

Tisíce zamestnaných v Bratislavskom kraji býva mimo kraj

V analýzach publikovaných na základe štúdie Vzdelanostný a kariérny diferenciál populácie SR sa dozvedáme, že takmer 122.000 pracujúcich v Bratislavskom samosprávnom kraji má bydlisko mimo kraj. Ak sa pozrieme odkiaľ pracujúci pochádzajú, zistíme, že najväčšia skupina je z Trnavského kraja. Štatisti-

ky vypovedajú, že ide o približne 44.000 ľudí, pričom takmer 78.000 ľudí má bydlisko v iných krajoch SR. *"Takto sa približujeme k svetovému trendu, kde obyvatelia žijú svoje životy vo vzdialených regiónoch a*

ným krajom, do ktorého prichádza viac osôb za prácou ako odchádza.

Ženy a menej vzdelaní dochádzajú za prácou menej

Z celkového počtu osôb

Najviac vysokoškolsky vzdelaných ľudí je v Bratislavskom kraji

Ak zostaneme pri vzdelanostnej úrovni, najlepšie sú na tom obyvatelia v Bratislavskom kraji. Jej hodnota bola pri sčítaní 77, čo je

približila hovorkyňa.

V Bratislavskom kraji má trvalo bývajúce a pracujúce obyvateľstvo vyššiu vzdelanostnú úroveň ako prichádzajúci a odchádzajúci z kraja. Naopak v ostatných krajoch je vzdelanostná

s vyššou vzdelanostnou úrovňou patria aj Senec (74), Banská Bystrica (74), Zvolen (73) a Pezinok (73)," špecifikovala hovorkyňa.

Slobodní Bratislavčania

V takmer pol miliónovej Bratislave nájdeme aj ďalšie špecifiká. Najviac obyvateľov na Slovensku bez náboženského vyznania je práve v hlavnom meste. Až 206 945 obyvateľov sa nehlási k žiadnemu náboženskému vyznaniu. Vo výsledkoch analýz sa tiež ukrývajú fakty, ktoré vypovedajú o tom, že Bratislavčanky a Bratislavčania sú slobodní, až 210 036 obyvateľov nie je v manželskom zväzku.

Počas posledného sčítania bol tiež, podľa štatistík, zaznamenaný najvyšší pokles obyvateľov hlásiacich sa k slovenskému materinskému jazyku v Bratislavskom kraji. Oproti roku 2011 poklesol tento počet o 3,8 percentuálneho bodu (zo 89,7 % v roku 2011 na 85,9 % v roku 2021).

(Zdroj: scitanie.sk, jp)

svoju prácu v pohodlí a bez obmedzenia vykonávajú práve pre kariérne rozvinutý kraj," uviedla hovorkyňa pre SODB 21 Jasmina Stauder.

Ako tiež podotkla práca z domu odhaľuje nízky význam vzdialenosti na dochádzku za prácou.

Bratislavský kraj je jedi-

dochádzajúcich za prácou do iného kraja ženy, podľa údajov štatistického úradu, predstavujú len 37 percent a muži až 63 percent. Ďalšou zaujímavosťou je, že prácu mimo svojho trvalého bydliska si vo veľkej väčšine volia skôr osoby s vyšším vzdelaním.

o sedem percentuálnych bodov viac oproti celoslovenskému priemeru. *"Všetky ostatné kraje SR dosiahli v roku 2021 vzdelanostnú úroveň nižšiu, nanajvýš rovnú priemeru SR. To len potvrdzuje postavenie Bratislavy ako hlavného mesta a ekonomického a vzdelanostného centra republiky,"*

úroveň trvalo bývajúceho obyvateľstva nižšia ako u migrujúceho obyvateľstva.

Bratislava I a V exceluje

Najvyššia vzdelanostná úroveň spomedzi všetkých okresov na Slovensku je v okresoch Bratislava I až V (80). Nasledujú košické okresy. „Medzi okresy

ZOO čakajú v novej sezóne veľké zmeny

Šesťdesiat tretia letná sezóna v bratislavskej ZOO, ktorej otvorenie je naplánované na 25. marca, sa bude tento rok niesť v duchu zmien. Tou najzásadnejšou je výmena na poste riaditeľky, ktorá po dva a pol roku od (prvého) nástupu opúšťa na konci apríla riadiace kreslo. Magistrát uviedol, že sa tak deje na jej vlastnú žiadosť. Zoo v novej sezóne prinesie aj dlho očakávané sťahovanie medveďa z betónového výbehu, či ďalšie novinky.

Napätá situácia vyústila do odchodu riaditeľky

Potom, čo po tridsiatich rokoch vystriedala Júlia Hanuliaková na poste riaditeľky ZOO Bratislava Miloslavu Šavelovú, očakávali Bratislavčania od nového vedenia modernizáciu zoologickej záhrady a priblíženie sa k štandardu v okolitých štátoch. No pôsobenie Hanuliakovej vo funkcii od začiatku sprevádzali rôzne napäté situácie, preto sa postupne tento

sen o modernej zoologickej záhrade, rozplynul.

odstúpiť od zmluvy. Firma vlastníca DinoPark jej tvr-

Odchádzajúca riaditeľka Júlia Hanuliaková

Súdne konanie s vlastníkom DinoParku

Hneď v úvode jej pôsobenia došlo k rozhodnutiu o zrušení DinoParku. Nová riaditeľka hovorila o nevhodnosti podmienok pre zoo. Preto sa rozhodla

denia odmietala a výpoveď neuznala. Podala teda žalobu. O vyriešení sporu či výbere iných atrakcií vedenie ZOO doteraz neinformovalo.

Zánik občianstva

Najviac však rezonoval

problém s občianstvom, kvôli ktorému aj načas odstúpila z pozície riaditeľky. Tej sa vzdala pre zánik slovenského občianstva, keďže počas pobytu v USA získala aj americké občianstvo. Po obnovení jej štátneho občianstva sa vlni v marci na svoj post vrátila. Počas jej pôsobenia tiež vyplávali napovrch nezhody medzi vedením a zamestnancami, ktorí na magistrát apelovali, aby sa viacerými výhradami zaoberal. Podľa rozličných zdrojov na ňu padali mnohé závažné obvinenia. Vedenie mesta sa ich vtedy zaviazalo preveriť. Dianie okolo riaditeľky vyvrcholilo po informáciách, ktoré boli publikované v týždenníku Plus 7 dní. Ten informoval, že životopis súčasnej šéfky bratislavskej zoo nie je celkom reálny. Magistrát následne zaslal stanovisko k jej odstúpeniu.

"Dôvodom ukončenia jej pôsobenia sú najmä pretrvávajúce neopodstatnené útoky, ktoré komplikujú jej prácu v prospech zoo a

mesta. Rozhodla sa vzdať funkcie k 30. aprílu," informovala Schmucková.

Mesto vypísalo nové výberové konanie

Magistrát v tejto súvislosti vyhlásil výberové konanie na nového riaditeľa organizácie. Záujemcovia sa môžu prihlásiť do 20. marca. Pri výbere deklaruje transparentnosť. Víťaz výberového konania by mal nastúpiť začiatkom mája.

Novinky letnej sezóny

Vedenie ZOO ešte pred otvorením novej letnej sezóny avizovalo okrem dlhších otváracích hodín aj viaceré novinky. Medveď hnedý, ktorého návštevníci ZOO Bratislava poznajú pod menom Félix, tu žije už viac ako 20 rokov. Z neprirodzeného prostredia - betónovej džungle zo 60. rokov minulého storočia, ho na jar tohto roka konečne presťahujú. Riešenie však nie je ideálne. Úplne novú expozíciu, ako finančne náročnú investíciu, nie je možné v dohľadnom čase zrealizovať.

Preto medveďa len "presťahujú" do výbehu vlkov. *"Dostali sme súhlasné stanovisko Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy k tomuto zámeru. Naše vlky – seniory, nájdú súkromie vo vedľajšom, tzv. dôchodcovskom, výbehu,"* vysvetlila riaditeľka ZOO.

Kontaktný dvor pre deti a nové voliéry

Druhá novinka by mala potešiť najmä deti. Ide o kontaktný zooGazdovský dvor. *"Nachádzať sa bude v tieni stromov, na lesnej čistine v priestore medzi výbehom kulanov a vlkov. Budú v ňom domáce zvieratá ako ovce, kozy, hydina, zajace, somáre, aj lesný okruh na populárne vozenie na koňoch,"* predstavila nový projekt Hanuliaková.

ZOO pripravuje tiež niekoľko nových voliér i príchod nového leoparda. Faunu má rozšíriť aj niekoľko vzácných koní a ďalšie zvieratá.

(red, TASR, foto TASR)

Bratislava V prichádza o kamenné prevádzky pôšt. Je 5 pobočiek pre 150-tisíc obyvateľov postačujúcich?

(Dokončenie zo str. 1)

Rokovania, ktoré zatváraníu nezabránili

Vedenie pošty tiež tvrdí, že zmeny pri sieti pobočiek pošty vždy najskôr dôkladne preberie so zástupcami samosprávy, na ktorých im predstavitelia pošty vysvetlia všetky ďalšie kroky, vrátane budúceho zabezpečenia poštových služieb. Obec sa v prípade záujmu môže – ako partner pošty – podieľať na poskytovaní služieb (napr. výdaj zásielok). Stretnutie so starostom Petržalky sa na túto tému uskutočnilo koncom decembra 2022. „Bližšie dôvody rozhodnutia štátnej firmy, vzhľadom na absenciu dát o ziskovosti, návštevnosti, biznis pláne či zmenách na doručovacom trhu, v kontexte obchodného tajomstva, nepoznáme. Za našu samosprávu ale platí, že akékoľvek obmedzenie poštových či iných služieb v rámci občianskej vybavenosti nášho sídliska

nevítame s nadšením. Keďže však kompetencie mestskej časti nemajú na tieto, ani iné, obdobné rozhodnutia partnerov zásadnejší vplyv, nezostáva nám opäť nič iné, než ich rozhodnutia rešpektovať,“ reagovala k téme na naše otázky hovorkyňa Petržalky, Mária Halašková.

Rozhodujú zisky a straty

Slovenská pošta podľa oficiálneho stanoviska pozorne a dlhodobo sleduje vývoj a pravidelne analyzuje situáciu v pobočkách. Jedným z hlavných posudzovaných aspektov je záruka geografickej dostupnosti pôšt a zohľadnenie počtu obyvateľov obce/mesta. Pri analýze sa berú do úvahy aj ekonomické a legislatívne aspekty, trendy vývoja a ak je prevádzka pošty vyhodnotená ako neefektívna z viacerých hľadísk, pošta podá Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb

Pošta Bratislava 51 bola trvalo zatvorená vo februári.

(Regulačný úrad) návrh na jej zrušenie. Regulačný úrad rozhoduje o skončení činnosti pobočky vždy individuálne. Až po kladnom rozhodnutí regulátora môže byť činnosť pobočky skončená. „Zároveň treba zdôrazniť, že skončenie prevádzky kamennej

pošty neznamená, že Slovenská pošta z danej obce odchádza. Mení len formu a spôsob poskytovania poštových služieb.

Pošta teda v súlade so svojou povinnosťou, ktorá vyplýva pošte z poštovej licencie, zabezpečuje poskytovanie poštových služieb iným spôsobom,“ doplnila hovorkyňa pošty, pričom za tie iné poštové služby možno považovať napríklad BalíkoBOXY či poštových kuriérov. No aj tento argument vedenie Petržalky považuje za nedostatočný: „Aj podľa reakcií obyvateľov usudzujeme, že zrušené pobočky SP budú v najľudnatejšej samospráve s viac ako 150-tisíc obyvateľmi chýbať. Služby poštových pobočiek v Petržalke sčasti nahrádza 10 Balíkoboxov. Tie sú určite praktickým riešením pri preberaní zásielok alebo realizovaní platobných transakcií, avšak ani zďaleka nepokryjú služby pre tú skupinu obyvateľov, ktorá poštu využíva napríklad

na preberanie dôchodku či iné účely, ktoré si vyžadujú účasť druhej strany.“

Ubudne ďalšia?

A ako teda dostupnosť pobočiek v Petržalke vyzerá v súčasnosti? „Pošta Bratislava 51 na Pečnianskej ulici je dočasne zatvorená takmer polroka a poštové služby sú zabezpečované bez problémov nástupníkou poštou Bratislava 5 na Vlasteneckom námestí. Pošta Bratislava 51 bola a pošta Bratislava 56 je prevádzkovaná v len jednozmennom režime (v jeden deň len doobeda alebo poobede), pričom nástupnícke pošty Bratislava 52, Bratislava 57 a Bratislava 5 sú prevádzkované v dvojmennom režime. Keďže na poštách Bratislava 51 a Bratislava 56 zaznamenáme dlhodobo klesajúci záujem klientov o služby, Slovenská pošta požiadala Regulačný úrad o uzavretie oboch pobočiek. Regulačný úrad skončenie prevádzky týchto pobočiek schválil,

a tak Pošta Bratislava 51 ukončila svoju prevádzku k 1. februáru 2023 a Pošta Bratislava 56 ukončila svoju prevádzku k 1. marca 2023,“ upresnila nám ďalej hovorkyňa pošty, pričom zdôraznila, že pri rušených pobočkách chce pošta ubezpečiť občanov, že zároveň pri skončení činnosti niektorej z pôšt v mestách bude personálne posilnená nástupnícka pošta tak, aby bola aj v exponovaných hodinách zabezpečená plynulá prevádzka a čakacie časy sa minimalizovali. Tam, kde to situácia umožňuje, bude predlžovať otváracie hodiny pošty. Pošta bude aj naďalej kontinuálne monitorovať prevádzku pobočiek a v prípade potreby prijímať riešenia. A tak nie je vylúčené, že v dohľadnej dobe bude pobočiek v obvode Bratislava V ešte menej. Už teraz sa hovorí o tom, že je dlhodobo v strate pošta v MČ Bratislava – Rusovce, pod ktorú spadajú obyvatelia nielen z Rusoviec, ale aj z Jaroviec a Čunova. „So zástupcami SP sme mali niekoľko stretnutí a aj naďalej budeme s nimi komunikovať v snahe nielen zachovať, ale aj zlepšiť poštové služby v Petržalke. Jedným z nich je aj prípadné otvorenie franšízových pobočiek pošty priamo pod našim úradom či našimi organizáciami. Vopred však upozorňujeme, že podmienky takejto spolupráce, ako aj konečné slovo v tomto procese, opäť určujú zástupcovia štátneho podniku,“ uzavrel starosta Petržalky Hrčka prostredníctvom svojej hovorkyne.

(vt)

V marci skončila aj pobočka pošty Bratislava 56.

13. 3.
Po: 19:00

Bláznivá komédia v trojke
Zuzana Tlučková, Majo Labuda a Martin Mňahončák

POZVÁNKA

15. 3.
Po: 19:00

OSLAVUJE 80 ROKOV
Jožka Černý
a cimbalová hudba Grácia

27. 3.
Po: 19:00

Milenec
Účinkujú: K. Haydu, M. Gális Partlová /
Natália Puklušová, D. Žiaranová, M.
Mňahončák Réžia: Soňa Ferencová

17. 4.
Po: 19:00

Peter Kočíš / Marcel Ochránek, Karin
Olasová / Zuzana Moravcová, Marek
Majeský / Přemysl Boublik, Jana Valocká
/ Lucia Vráblicová, Dušan Szabó, Erik
Peťovský / Juraj Hrkča

Šialené požničky

19. 4.
St: 19:00

Francúzska komédia Roberta Thomasa
Mandarínková Izba
Maroš Kramár, Přemysl Boublik, Zuzana Tlučková a Bibiana Ondrejková

25. 4.
Ut: 19:00

Hudebná komédia
Podfuk
o hudbovej česko-slovenskej skupiny Hec a Tomáša Štebdu.
v režii Nihai Slomčíka

30. 4.
Ne: 17:00

Sylvia
Účinkujú
Natália Puklušová, Vlado Černý,
Anna Šišková, Marián Labuda,
Tomáš Mrekaj
Réžia
Soňa Ferencová

Miláčik

Hráme pre Vás
v DK Ružinov!

**Bratislavské
Hudobné
Divadlo**
Teatro Wüstenrot
DK Ružinov, Ružinovská 28
820 09, Bratislava
www.gedur.sk, gedur@gedur.sk
+421 905 668 070
Predpredaj vstupeniek
Ticketportal
Generálny partner divadla
wustenrot
W DOBROM AJ V ZLOM

Svetový deň Parkinsonovej choroby sa blíži. Kto je v ohrození?

Tras, stuhnutosť svalstva, nestabilita alebo strata rovnováhy, pomalý pohyb - to sú niektoré zo znakov neurodegeneratívneho ochorenia, ktorým trpia na svete takmer 2 % populácie. 11. apríl je svetovým dňom Parkinsonovej choroby.

V utorok 11. apríla budete aj v uliciach Bratislavy vidieť ľudí s tulipánmi. Sú nežné a krehké zároveň. Stali sa symbolom Parkinsonovej choroby – nevyliciteľného neurodegeneratívneho ochorenia, ktoré postihuje (zatiaľ) 2 % populácie západného sveta. Štúdia Global Burden of Disease Study z roku 2015 odhaduje, že do roku 2040 môže byť Parkinsonova choroba diagnostikovaná u takmer 13 miliónov ľudí. Podľa dostupných štatistík ňou v Európe pred desiatimi rokmi trpelo 1,3 milióna ľudí. Chorých teda pri-

búda. Na Slovensku máme pacientov viac ako 15 tisíc.

V ohrození sú aj mladí

Deň tejto choroby bol ustanovený symbolicky na výročie narodenia anglického lekára Jamesa Parkinsona (1755 – 1824), ktorý ako prvý chorobu popísal. Hoci odvtedy uplynulo takmer 300 rokov a o chorobe dnes vieme viac ako v 18. storočí, stále je spojená s množstvom otázok. Ochorenie postihuje centrálnu aj periférnu nervovú sústavu v dôsledku odumierania niektorých častí mozgu. „Priemerný vek nástupu ochorenia je 60 rokov. O niečo viac postihuje mužov ako ženy. Niektoré formy Parkinsonovej choroby, ktoré podľa doterajších poznatkov súvisia s genetickou predispozíciou, sa môžu objaviť aj u ľudí mladších ako štyridsať, niekedy dokonca dvadsať rokov,“ upozornil MUDr. Vladimír Klement z Agapé Senior Park.

Pozor na príznaky

Regionálne kluby, vrátane bratislavského klubu Spoločnosti Parkinson Slovensko (SPS) organizujú v apríli viacero podujatí, počas ktorých chcú upozorniť na úskalia, ktorým v živote čelia ľudia trpiaci Parkinsonovou chorobou a ich rodinní príslušníci. Zároveň sú na programe edukatívne aktivity, ktoré upozorňujú na príznaky choroby. Bratislavský regionálny klub SPS bol založený v roku 2009 a odvtedy pomáha ľuďom postihnutým Parkinsonovou chorobou radami, formou odborných prednášok, ale tiež vzájomným zdieľaním skúseností zo života s touto chorobou. Na začiatku sa ochorenie prihlási o slovo prejavmi, ktoré si ľudia nespoja s ochorením mozgu. Veď napríklad zápchu, slabnúci čuch alebo poruchy spánku považujeme za bežný prejav únavy či starnutia. V skutočnosti

aj za tieto prejavy môže postupné odumieranie tých častí mozgu, ktoré sú zodpovedné za produkciu dopamínu – neurotransmitera, slúžiaceho na prenos vzruchov medzi mozgom a ďalšími časťami tela. V mozgu začne prevládať acetylcholín, ktorý má na svedomí typické prejavy Parkinsonovej choroby – problémy s pohybom a psychické problémy. Prejavujú sa strnulou tvárou, problémami s rečou (je tichá a monotónna), trasením rúk, šuchtavou chôdzou, nahnutím trupu dopredu či typicky ohnutými laktami. Objavujú sa poruchy spánku, náladovosť, zlosť až depresia.

Diagnostika je zložitá

Hoci sa Parkinsonova choroba nedá liečiť, vhodnou medicínou, rehabilitáciou a cvičeniami „mozgu“ sa dá jej postup spomaľovať a zmierňovať. Preto je dôležitá jej včasná diagnostika.

Pomôcť s diagnostikou má aj slovenská aplikácia EWA. Funguje na základe umelej inteligencie, ktorá dokáže na základe hovorového slova a mnohých jeho špecifik (artikulácia, rýchlosť reakcie, presnosť, hlasitosť...) vyhodnotiť, či človek trpí degeneratívnymi ochoreniami mozgu. Aplikáciu vyvinula a testuje spoločnosť Axon v spoluprácu s Centrom Memory a Ústavom informatiky SAV. Podľa profesora MUDr. Jozefa Valkoviča, prednostu II. Neurologickej kliniky Lekárskej fakulty Univerzity Komenského, dodnes nedokážeme určiť presnú príčinu chorôb, akou je Parkinson, ale podľa neho ide o kombináciu vrodených predispozícií vplyvu vonkajšieho prostredia. Jeho slovami: „genetika nabíja zbraň a prostredie stláča spúšť“.

Najmodernejšia rehabilitácia

„Dnes vieme, že v mozgu dochádza ku zmenám, ktoré vyvolávajú deficit rôznych chemických látok sprostredkujúcich nervový prenos,“ pokračuje MUDr. Vladimír Klement: „Ide o nezvratné procesy, preto je Parkinsonova choroba neliečiteľná. Vhodnými medikamentmi a ďalšími druhmi terapie sa však dajú prejavy choroby relatívne dlhý čas a relatívne úspešne tlmiť alebo zmierňovať.“ Špecifickým medicínskym odborom, ktorý pomáha ľuďom aj s diagnózou Parkinson, je neurorehabilitácia. Intenzívnu rehabilitáciu tohto druhu poskytuje zariadenie Levita v Lehniciach. Pri práci s pacientmi s funkčnými poruchami mozgu kombinujú konvenčnú rehabilitáciu s modernou robotickou.

(vt, foto kupeledudince.sk)

Sezóna kliešťov začína skôr. Ani Bratislava nie je bezpečná

Za rok 2022 bolo na Slovensku najviac prípadov kliešťovej encefalitídy za uplynulých 60 rokov. Ak zvyknete tráviť čas v prírode, alebo ste psičkárom a chodievate venčiť do lesa, mali by ste sa mať na pozore. Vplyvom klimatických zmien zima (takmer) bez snehu spôsobila, že sa kliešte začínajú prebúdzat skôr.

Kliešte môžu začínať svoju aktivitu pri teplote nad 5°C, prípady kliešťovej encefalitídy (KE) ale lekári evidujú takmer počas celého roka. Odborníci sa preto zhodujú v tom, že jediným účinným riešením je vakcína, o ktorej stále veľa ľudí nevie. Očkovanie proti KE je možné realizovať celoročne, aj keď ideálne je začať očkovanie už počas zimných mesiacov, pred zvýšenou sezónnou aktivitou kliešťov. Preto ak vakcínu zvažujete, aktuálne je na jej prvú aplikáciu najvhodnejší čas.

Najvyšší čas začať sa chrániť

Niektoré druhy kliešťov, napríklad pijaka lužného,

ktorý je nebezpečný pre psov, už môžeme pozorovať vo voľnej prírode. Majitelia psov by preto mali nasadiť protikliešťovú ochranu. A kliešť obyčajný, ktorý napáda človeka, sa obvykle prebúdzajú v marci. Inými slovami, práve nastal aj jeho čas. „S prevenciou proti kliešťovej encefalitíde odporúčame začať už teraz, očkovaním aspoň dvoma dávkami, najvhodnejšie v marci, aby ste boli v apríli už chránení aspoň čiastočne. Tretiu dávku odporúčame v auguste, aby ste posilnili ochranu pred tzv. jesennou aktivitou kliešťov,“ radí doc. MUDr. Mária Avdičová, PhD, epidemiologička z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici. „Na vegetácii sa to prejavuje kvitnutím vrb a osí, objavujú sa bahniatka. Bahniatka ako symbol jari sú aj signálom, že sa prebúdzajú kliešť obyčajný. Aj ten s radosťou napáda psy,“ dopĺňa doc. MUDr. Branislav Peťko, DrSc., vedúci Centra aplikovaného výskumu Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach.

Prípady pribúda

Aj keď Bratislava nepatrí medzi ohniská kliešťovej encefalitídy, infikované kliešte sa môžu vyskytnúť aj u nás. Človek si častokrát ani nevšimne, že ho

kliešť uhryzol, respektíve infikoval. Problémy začne vnímať až časom, pričom toto ochorenie môže zanechať celoživotné následky fyzického alebo psychického charakteru, prípadne skončiť úmrtím. Encefalitída môže byť zapríčinená rôznymi mikroorganizmami, najčastejšie ide o víru-

sy. Jedným z vírusov, ktorý infikuje mozgovú tkanivo, je vírus kliešťovej encefalitídy. Ide o akútne infekčné vírusové ochorenie, ktoré postihuje centrálnu nervovú sústavu. K nákaze u

človeka dochádza 2 až 3 týždne po zaklieštení infikovaného kliešťa alebo po konzumácii nepasterizovaného mlieka alebo mliečnych výrobkov z infikovaného zvierata. Prvá fáza ochorenia sa prejavuje chrípkovými príznakmi – horúčka, nevoľnosť, nechutenstvo, bolesti hlavy a

svalov. Nasleduje bezpríznaková fáza ochorenia, ktorá trvá 1 – 20 dní. Pre druhú fázu ochorenia s odstupom niekoľkých dní sú charakteristické príznaky postihnutia centrálného nervového systému – stupňujúce sa silné bolesti hlavy, vracanie, stuhnutie šije, poruchy vedomia, pamäti až dezorientácia, závraty, nervové obrny. Dlhodobé následky KE môžu byť rôzneho charakteru (bolesti hlavy, únava, porucha pamäti, koncentrácie, ochrnutie). Ochorenie môže v rizikových prípadoch skončiť úmrtím. Tak ako pri každom ochorení, aj v tomto prípade závisí priebeh ochorenia od imunity jednotlivca. A alarmujúce sú čísla o slovenských pacientoch. Vlni sme zaznamenali najvyšší výskyt prípadov kliešťovej encefalitídy na Slovensku za posledných 60 rokov. „Počet prípadov presiahol číslo 200, ktoré bolo naposledy prekročené v roku 1960,“ upozorňuje MUDr. Jana Kerlik, PhD., z RÚVZ Banská Bystrica.

Prečo je riešením očkovanie

Očkovanie proti kliešťovej encefalitíde je vysoko účinné. Výskumy opakovane preukazujú 95 % až 99 % účinnosť. Očkovanie proti KE chráni pred vírusom bez ohľadu na to, či do tela prenikol prostredníctvom kliešťa alebo prostredníctvom nepasterizovaných mliečnych výrobkov. Vhodné je vo veku od 1 roka pre všetkých, ktorí žijú v oblastiach, kde sa kliešťová encefalitída vyskytuje, navštevujú krajiny s endemickým výskytom KE, trávajú väčšie množstvo času v prírode, resp. rekreačne navštevujú oblasti s očakávaným výskytom kliešťov (turisti, cyklisti, rybári, hubári, chatári, koscisti,...), alebo konzumujú nepasterizované mlieko či mliečne výrobky (najmä ovčieho a kozieho pôvodu).

V prípade záujmu o očkovanie proti kliešťovej encefalitíde, obráťte sa na svojho obvodného lekára.

(vt, foto TASR)

Šúr – vzácny prírodný klenot ned'aleko Bratislavy

Šúr (tiež nazývaný Jur-ský Šúr) predstavuje unikátny komplex barinato slatinného jelšového lesa. Patrí medzi najväčšie svojím rozsahom, ale aj pôvodnosťou v rámci strednej Európy. Z kedysi nekonečného priestoru, ktorý sa rozprestieral na skok od Bratislavy, zostala len malá vzorka. Mokrade doplatili na rozvoj urbanizovaných území a pod týmto tlakom sa výrazne zmenšili. V čom spočíva ich unikátnosť, a prečo by

sme na tom na Slovensku?

Samozrejme Slovensko nie je výnimkou a úbytok mokradí postihol za posledných 50 rokov aj naše územie. Presne číslo asi nepoznáme, ale na mnohých miestach došlo k zmenšeniu, vysušeniu, zmenám alebo zániku mokradí.

V blízkosti Bratislavy máme pomerne neznámu Národnú prírodnú rezerváciu – Šúr, kde sa nachádzajú aj mokrade. Aký je ich význam pre biodiverzitu ako aj pre

prostredie a viaže sa na nich bohatá biodiverzita. Šúr ako mokrad' plní všetky tieto uvedené funkcie.

V čom spočíva unikátnosť Šúra?

Šúr predstavuje unikátny komplex barinato slatinného jelšového lesa, ktorý patrí medzi najväčšie jednak svojím rozsahom, ale aj pôvodnosťou v rámci strednej Európy. Ďalšiu časť Šúru tvorí suchší lužný les známy pod názvom Panónsky háj, kde nájdeme výnimočné staré solitérne jedince duba letného.

Na území Národnej prírodnej rezervácie (NPR) Šúr sa vyskytuje viacero vzácných a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov. Z rastlín spomeniem vzácnu slanomilnú, kotúč modrastý, či skorocel prímorský. Z rôznych druhov orchideí tu rastie vstavačovec stĺmolistý pravý či vstavač obyčajný. Pomerne bohatý je aj zoznam druhov živočíchov, predovšetkým druhy viazane na mokradné biotopy, napríklad slimák valvata pupkatá alebo kotúľka svetáčka.

Ďalej tu žijú rôzne druhy bezstavovcov, zástupcovia rôznych skupín hmyzu, z nich napríklad chrobák kováčik fialový. Bohato sú zastúpené skupiny stavovcov, z obojživelníkov stojí za pozornosť mlok dunajský. Z vtákov tu hniezdi bocian čierny, výr skalný či orol kráľovský.

Vďaka svojej polohe je NPR Šúr pod tlakom takpovediac zo všetkých strán. V akom stave je aktuálne táto oblasť?

Vzhľadom na blízkosť Bratislavy a okolitých obcí, ktoré zaznamenávajú dosť rýchly rozmach možno povedať, že je NPR Šúr pod výrazným tlakom, pričom urbanizácia zasahuje vo väčšine prípadov až na hranice samotného územia. Z tohto dôvodu dochádza k vplyvom rôznych antropogénnych faktorov

na územie, ktoré negatívne ovplyvňujú flóru a faunu územia.

NPR Šúr patrí k rezerváciám s 3., 4. a 5. stupňom ochrany. Aké činnosti napriek slovenskej či medzinárodnej ochrane túto lokalitu ohrozujú?

V prípade Šúru je to predovšetkým narušený vodný režim, a tým pádom nedostatok vody. Už v polovici 20. storočia bol Šúr výstavbou Šúrskeho kanála odstrihnutý od dosta-

júca výstavba v jeho okolí a zvýšená návštevnosť územia.

Výstavba rodinných domov a cestných komunikácií sa dostáva až na okraj tohto územia a spôsobuje, že sa Šúr stáva ostrovom uprostred urbanizovanej krajiny. To má za následok stratu komunikácie s okolitým prostredím a nemôže dochádzať k výmene genetickej informácie hlavne u niektorých populácií živočíšnych druhov.

K ohrozeniam sa pridáva aj strata obhospodarovania krajiny, čím trpia najmä okrajové časti (lúky a pasienky), ktoré v dôsledku neobhospodarovania obsadzujú invázne druhy rastlín, ktoré menia rastlinné spoločenstvá.

Existujú na Slovensku chránené lokality, ktoré na tieto hrozby „doplatili“?

V podstate mnohé mokrade doplatili práve na rozvoj urbanizovaných území a pod týmto tlakom zanikli. Ďalšie zanikli aj poľnohospodárskou činnosťou a melioráciami, keď sa odvodnili alebo zasypali. Veľmi pekný príklad je vysušenie východoslovenskej nížiny, ktorá predstavovala rozsiahle a dôležité mokradné územie, z ktorého zostali zachované už len zvyšky.

V prvej polovici 20. storočia hrozil tento scenár aj Šúru, kedy prebiehali sna-

Bocian čierny.

sme sa mali aj dnes o ne zaujímať sme sa pýtali Petra Puchalu riaditeľa Správy CHKO Malé Karpaty.

V dokumentoch uvádzate, že za posledných 50 rokov zmizlo vo svete 35 % mokradí, ako

obyvateľov z blízkeho okolia?

Mokrade vo všeobecnosti plnia viacero významných funkcií v krajine. Filtrovaním a zachytávaním vody vytvárajú jej zásoby, chránia pred dôsledkami prudkých búrok a povodňami, ochladzujú okolité

V časti Panónskeho hája sa nachádza slanisko, kde rastú viaceré slanomilné druhy rastlín. Okraje lesa tvoria vzácnu zamokrenú lúku.

Aké vzácné druhy rastlín a živočíchov sa tu nachádzajú?

točného prísunu vody z malokarpatských potokov, ktoré ho vodou zásobovali. V posledných desaťročiach na Šúr výrazne vplyva aj zmena klímy a s ňou súvisiaci nedostatok resp. nepredvídateľnosť zrážok. Nemalou mierou prispieva aj už spomínaná postupu-

hy o jeho vysušenie a premenu na poľnohospodársku pôdu. Zabránilo tomu apelovanie odborníkov na jeho význam, jedinečnosť a obrovské prírodné hodnoty.

*Ďakujem za rozhovor.
Jana Pohanková*

Marta Mitrová: Stačí sa zdvihnúť a hýbať sa

Recept, ako ostať mobilný, nie je náročný na naplnenie. Kto si denne nenájde pár minút pre svoje telo, nemôže sa čudovať, že mu časom prestane fungovať. Ostatné tri roky boli v tomto smere pre seniorov obzvlášť komplikované. Samota, do ktorej boli mnohí nechtiac vtiahnutí, spôsobila nemalé škody na fyzickom, ale aj psychickom zdraví staršej populácie. Svoje o tom vie aj Karlovesťanka **Marta Mitrová**, ktorá sa aj vo veku 87 rokov venuje fyzioterapii a cvičeniu s miestnymi seniormi. Motivuje ich k zdravému pohybu.

Nevhodné pracovné prostredie vám skomplikovalo život ešte v mladom veku. Napriek tomu ste sa rozhodli ísť proti nepriaznivým prognózam.

Venovala som sa biochémií a laboratórne prostredie môjmu zdraviu neprospeľo. Práve naopak. Na určitú dobu som ostala imobilná. Začala som sa venovať cvičeniu, fyzioterapii a rehabilitácii. Stav sa mi postupne zlepšil a som rada,

že som neostala odpísaná.

Pohybové aktivity ste pred pár rokmi rozvinuli aj v Karlovej Vsi. Aká bola reakcia seniorov?

Záujem bol obrovský. Od začiatku som viedla tri skupiny. Cvičenia som prispôbovala stavu jednotlivých seniorov, podľa aktuálnej potreby. Bolo evidentné, že okrem fyzického pookriatia mali naše pravidelné pohybové stretnutia aj prínosný spoločenský rozmer. Seniori sa potrebujú okrem pohybu aj stretávať. Odchod na dôchodok by nemal znamenať pre človeka koniec produktivity a odsunutie medzi nepotrebných. Seniori sa potrebujú pravidelne socializovať.

V tejto oblasti priniesli posledné tri roky prekážku za prekážkou. Vrátili sa vôbec aktivity do pôvodného stavu?

Prijaté opatrenia izolovali starších ľudí do samoty. A samota zabíja. Starí ľudia fungujú podľa zaužívaných štandardov. Všetchno poznáte od svojich starých rodičov, že všetko musí byť na svojom mieste a najlepšie

s ničím nehýbať. Bohužiaľ, seniori boli vyše dvoch rokov zavretí doma a ťažko sa vracajú do bežného režimu. Ešte horšie je, ak senior nemá v blízkosti ani rodinu, ktorá mu pomôže s nákupom alebo cestou k lekárovi. Som rada, že sa opäť môžeme stretávať, zacvičiť si a porozprávať sa. Ku kvalitnému životu je totiž potrebné aj pozitívne myslenie.

Čo by mali seniori robiť preto, aby bolo ich cvičenie efektívne?

Stačí robiť presne to, čo platí vo všeobecnosti. Či už cvičí mladý človek alebo senior, dôležitá je pravidelnosť a určitá disciplína. O dlhodobej motivácii napovie už aj taká banalita, že keď niekto nemôže na dohodnuté cvičenie prísť, zdvihne telefón a ospravedlní neúčast. Kto vynechá zopár týždňov, už je takpovediac jednou nohou mimo. Potom si k cvičeniu opäť musí hľadať cestu. Ak už aj niekto necvičí pravidelne, mal by do svojich aktivít zahrnúť aspoň 20-minútové prechádzky.

Zdá sa, že spoločnosť

je ešte stále viac naklonená ku konzumácii medikamentov ako k zdravému životnému štýlu. Je ťažké motivovať seniorov k cvičeniu?

Treba zdôrazniť, že viac sú naklonené zmene ženy. Muži čím sú starší, tým sú viac leniví. Medikamenty majú svoje miesto pri potláčaní bolesti a vôbec umožnenia ako-takého fungovania. Moja filozofia však znie: „Zdvihi zadok a hýb sa“. Keď ten pohyb nemajú, tak časom začnú vystrájať. Keď má človek dlhodobo málo pohybu, začne telo bolieť. Rozhýbať nečinné svaly potom trvá určitý čas.

Akému typu cvičenia sa momentálne venujete?

Pôvodne sme cvičili pilakalajogu, čo je kombinácia pilatesu, kalanetiky a jogy. Potom sme zistili, že pre nás bude efektívnejšie zamerať sa na fascie. Sú to väzivové štruktúry, ktoré obaľujú svaly, orgány a dokonca aj cievy či nervy. Dajú sa prirovnávať k malým vláknam, ktoré ako sieť držia svaly v celistvosti. Fascie spevňu-

jú kosti, ktoré sa časom oslabujú. Aby kosti držali lepšie pokope, je zvlášť pre seniorov posilňovanie fascií dôležité. Fascie sú rozsiahlou témou v profesionálnom športe a postupne sa dostávajú do povedomia aj mimo profesionálny šport. So seniorami, ktorých vedím, sme začali cvičiť aj očné jogu. Pomáha na zlepšenie zraku a menšiemu namáhaniu očí. Pravidelným cvičením môže človek dosiahnuť aj zmenšenie dioptrií.

Kráľovnou výhovoriek je veta: „Nemám čas cvičiť.“ Existuje efektívny cvik aj pre večne zaneprázdnených?

Stačí aj vzpažiť ruky, položiť na zárubňu dverí a natiahnuť sa. To je absolútne minimum, ktoré však dokáže byť skvelým štartom do dňa. Efektívne je aj pre seniorov. Človek sa totiž postupne zmenšuje. Kosti klesajú nižšie a začínajú sa o seba trieť. Priestory medzi nimi začínajú miznúť a vznikajú bolesti. Ďalším rýchlym cvikom môže byť obyčajné postavenie sa chrbtom k stene alebo dverám a vystretie tela. Pri

tomto cviku si môže človek jednoducho všimnúť, ako veľmi sa počas dňa zbytočne hrbí. No netreba zabúdať ani na pohyb na čerstvom vzduchu v podobe pravidelných prechádzok.

Aké časti tela trápia seniorov pri pohybovej aktivite?

Veľmi často to je chrbát a kolená. Práve na tieto partie sa najviac zameriavam. Aby to nevyzeralo, že som dokonalá, aj ja beriem lieky. Ale čokoľvek sa dá zlepšiť pohybom svojpomocne. Tak sa o to snažím a cvičím.

Sú zhoršené pohybové schopnosti seniorov aj následkom nedoliečených alebo neliečených zranení?

Samozrejme, včasná a dôkladná liečba zranení a ochorení hrá významnú úlohu v zdravom fungovaní tela. Všetky nahromadené zranenia, ale aj prechodené chrípky sa počítajú a nakoniec si ich telo zúčtuje.

(zdroj Karloveské noviny, karlovaves.sk)

Derniéra muzikálu Turandot. Už ste ho stihli vidieť?

Blíži sa derniera muzikálu Turandot, čakajú vás už iba dve predstavenia tohto výnimočného diela s nádhernou hudbou v modernej réžii významného maďarského režiséra Róberta Alföldiho. Máte poslednú šancu vidieť pútavý príbeh o kľatbe, troch hádankách, ktoré znamenajú život alebo smrť, ale najmä príbeh o láske, pre ktorú sa oplatí žiť aj zomrieť.

Pôvodne perzská legenda, neskôr čínska hra vytvorená na motívy rozprávok z Tisíc a jednej noci talianskym dramatikom Carlom Gozzim. A o dve storočia neskôr geniálne spracovaná do nesmrteľnej opery Giacoma Pucciniho s rovnomeným názvom.

Muzikál Turandot je vysoko oceňovaný aj v zahraničí, na Medzinárodnom muzikálovom festivale DIME, Daegu 2022 získal Hlavnú cenu poroty za inscenáciu a cenu za najlepší mužský herecký výkon si odniesol Patrik Vyskočil.

Na javisku Divadla Nová Scéna posledný raz ožije pútavý a pritom dojímavý príbeh o láske, kráse a krutosti. Dej je zasadený do atraktívneho sveta až nadpozemských síl a živlov. Divákov vtiahneme do romantického príbehu lásky Calafa a princeznej Turandot. Tá nemilosrdne odmieta lásku a necháva stínať hlavy všetkým svojim pytačom, ak neuhádnu tri hádanky. Až princ Calaf uhádne všetky jej hádanky a premôže jej nenávisť skutočnou láskou. Ale v nás stále znie otázka: Čo

sa skrývalo za krutosťou, neprístupnou maskou a chladnou tyraniou Turandot? Aké tiene minulosti a tajomstvá ovplyvňujú našu prítomnosť? Príďte sa presvedčiť, že s láskou sa to dá! Muzikál Turandot v sprievode 11-členného živého orchestra, je explóziou pôsobivej hudby, emócií, stretov a zmierení.

Posledné predstavenia sa odohrajú: 18.3.2023 o 19:00 hod a 14.4.2023 o 19:00 hod. v Divadle Nová Scéna.

(vt)

Divadlo Aréna uvedie inscenáciu SKLENENÝ ZVERINEC

Divadlo Aréna sa rozhodlo oživiť jeden z najznámejších titulov svetovej drámy - inscenáciu Sklenený zverinec od Tennessee Williamsa. Po viac ako dvojročnej pauze ju Divadlo Aréna premiérovito uvedie v priestoroch Divadla Pavla Országha Hviezdoslava.

Sklenený zverinec, z pera Tennessee Williamsa, patrí medzi najznámejšie tituly svetovej drámy. Hercom ponúka veľké charaktery, divákovi nešedný umelecký i ľudský zážitok. Po najprestížnejších svetových javiskách a filmovom plátne, ožil tento titul v roku 2017 aj na javisku Divadla Aréna. Rodinná dráma Tennessee Williamsa SKLENENÝ ZVERINEC prináša dojímavý príbeh o matke a jej dvoch deťoch. V ťažkých sociálnych pomeroch preberá finančnú zodpovednosť za celú rodinu syn Tom, ktorý dennodenne drie v továrni na topánky, aby zabezpečil chod domácnosti a každú noc mohol slobodne snívať

v kine. Matka Amanda sa snaží pre svoje deti vybojovať lepší život, ako bol ten jej, často aj za cenu hádok, napätia a nátlaku. Rozhodne sa, že jediná cesta, ktorá ich môže vyvieť z biedy a zabezpečiť svetlejšiu budúcnosť, je vydaj dcéry Laury. To však nie je také jednoduché, keďže Laura žije vo svojom vlastnom svete, plnom malých sklenených zvieratiek. Všetci očakávajú veľkú zmenu, keď do príbytku Wingfieldovcov príde na návštevu Jim, milý mladý muž. Rodinný život s človekom, ktorého spoločnosť vníma ako „iného“, prináša aj množstvo úsmevných situácií, posolstvo o hľa-

daní vnútorného pokoja a slobody, o snoch a nádejach, ktoré sa často mihajú s našimi životmi. Sklenený zverinec uvádza Divadlo Aréna na základe špeciálnej dohody s University of South, Sewanee, Tennessee.

V hlavných úlohách sa predstaví Emília VÁŠÁRYOVÁ ako matka Amanda Wingfieldová, Alexander BARTA ako Tom Wingfield, Tomáš MAŠTALÍR ako Jim O'Connor a Ivana UHLÍŘOVÁ/Tereza MAREČKOVÁ ako Laura Wingfieldová.

(vt)

Slovenský pražiar: „Naša káva patrí medzi svetovú špičku.“

Zrejme málokto vie, že na Slovensku máme lokálnu značku kávy, ktorá vyhráva súťaže po celom svete a za jej chuťou k nám prichádzajú zástupy turistov z celého sveta.

Úspešný podnikateľský sen sa začal písať v nenápadnom domčeku v Ivanke pri Dunaji. Bežná ulica bežného satelitu veľkého mesta sa pred časom začala plniť milovníkmi kávy z Talianska. Chodili za pražiarom **Václavom Faltusom**, ktorý je pôvodným povoláním IT špecialista. Študoval v Bologni na najstaršej univerzite sveta. Ako študent sa delil o byt s ďalšími troma spolubývajúcimi – nádejnými šéfkuchármi. Jeden z nich ho začal učiť, čo je to dobrá káva, a on postupne prenikal do tajov talianskeho kávového sveta. Po ukončení štúdií sa vrátil na Slovensko a založil IT firmu, ktorá slušne zarábala: „Chcel som, aby mali moji zamestnanci vo firme dobrú kávu. Preto som poprosil kamaráta, ktorý mal obchodné kontakty s Kolumbiou, aby mi odtiaľ nejakú priniesol. Kolumbijská predsa nemôže byť zlá, nie? Ako som sa mýlil! Bola zvetraná a dosť nechutná. Pochopil som, že káva musí byť čo najčerstvejšie upražená, a to podľa chuti, ktoré preferujeme v našich

„A tak som začal pražiť“, dodal na úvod a následne nás nechal nazrieť hlbšie do tajov svojho nezvyčajného podnikateľského zámeru v našich končinách.

Skúsiť si upražiť kávu pre seba je jedna vec, ale postaviť si na nej podnikanie, to už je iná muzika...

Vždy som mal rád dobrú kávu. O tom, ako sa praží a následne pripravuje, ma priučili moji priatelia počas vysokoškolských

doniesol, upražil som ich a bola to katastrofa. Horké, nechutné, nevoňavé... Staré zvetrané kávové zrná na dobrú kávu nepremeníte! Na druhý pokus priniesol kvalitné kávové zrná a ja som začal experimentovať s pražením. Učil som sa systémom pokus-omyl a dnes je Zlaté Zrnko najoceneniejšia slovenská káva na európskom trhu.

Keď si niečo takéto človek vymyslí, tak ako začne?

naozaj chutí alebo nechutí.

Takže vy ste skutočne nemali žiadne predchádzajúce skúsenosti s niečím obdobným?

Bol som ITčkář, klasická jednotka a nula, milujúci dobrú kávu, dobré jedlo a chcem veriť, že mi nechýbala ani vášeň a pokora. Veci, ktoré sú dôležité pre dobrý život.

Predpokladám, že ste sa museli zadlžiť, vziať si pôžičky na vybavenie, mechanizmus. Nebáli ste sa ísť do takého rizika?

Podnikanie v sebe vždy obsahuje dávku rizika a vyžaduje investície vo forme úverov alebo spojenia sa s investorom. U nás sme si prešli rôznymi obdobiami. Ale už predtým som mal skúsenosti z vlastnej firmy, ktorú sa mi darilo riadiť a rozvíjať tak, aby napredovala. Veril som, že keď budem podobne zodpovedne, s láskou, kvalitou a nadšením pokračovať v pražení kávy, má to šancu na úspech aj ako biznis.

Museli ste kvôli tomu vycestovať aj do sveta, napríklad do spomínanej Kolumbie, kde sa na pestovanie kávy špecializujú?

To nie je o tom, či musíte. V podstate nemusíte. Ale podľa mňa, ak chcete vedieť o káve čo najviac, treba ísť tam, kde sa pestuje a spracúva. Mám skvelú kolegyňu, baristku Moniku Matúšovou, ktorá vyráža na výpravy do kávových svetov a prináša odtiaľ nielen zaujímavé informácie a poznatky, ale aj videá, ktoré sú nabité zaujímavosťami o káve.

Kde ste nabrali tu istotu, že uspejete a budete najlepši? Predsa len sú iné krajiny, ktoré majú s kávou väčšie skúsenosti...

Nemal som istotu, len vieru, presvedčenie, možno istú dávku drzosti, že môžem byť schopný robiť dobrú kávu. Keď do Ivanky pri Dunaji, kde máme pražiareň, začali okrem iných prichádzať na ochutnávku kávy s prehliadkou pražiarene záujemci z celého sveta a dávali nám najlepšie recenzie, naplnilo ma to radosťou a presvedčením, že robím kávu, ktorá ľuďom skutočne chutí.

Čo považujete za svoj prvý ozajstný úspech?

Kávy, s ktorými sme vyrazili medzi ľudí – s ťažkým bicyklom, z ktorého sa káva predávala – ľuďom chutili, ale málo sa vracali, aby si dali znova šálku tej istej. Ak, tak vyskúšali inú. Ukázalo sa, že dobrá káva môže mať také zaujímavé, ale zároveň výrazné chute, že si ju viete dať iba raz denne, niekoľko šálok nezvládnete. Preto za svoj prvý skutočný úspech považujem vytvorenie vyvážených kávových zmesí Rómeo a Mária. Tie začali prinášať stálych zákazníkov a ich rady sa rozširovali. Teším sa oceneniam, ktoré naše kávy získavajú na naozaj prestížnych súťažiach v Británii či Taliansku. Ale za najväčší úspech

Cítite rôzne ovocie, kvety, orešky, čokoládu.

Aké ocenenia aktuálne majú vaše produkty?

Od roku 2018 získava naša pražiareň ocenenia za kávy s jediným pôvodom a kávové zmesi v kategóriách espresso a filter, ako aj za kapsule v potravinových a kávových súťažiach v Anglicku a Taliansku. Na súťaži Great Taste Award, 500-členná odborná porota zložená z gastro kritikov, šéfkuchárov, reštaurátorov, potravinárov, jednoducho odborníkov v každej oceňovanej kategórii, hodnotí vyše 12 000 produktov pomocou ochutnávok naslepo. Na základe ochutnávky je každému produktu ude-

aj tak vždy budem považovať ten výraz spokojnosti a nadšenia z chuti, ktorý vidíte v tvári človeka, ktorý si práve odpil zo svojej šálky.

Vaša káva sa vyváža aj do sveta?

Nechceme rozširovať našu pražiareň do takých rozmerov, aby sme dokázali spracovať a upražiť kvantum kávy. Takže nemáme ani ambíciu ísť do širokého sveta. Svojich priaznivcov sme si okrem Slovenska našli aj v Česku, kde máme okrem e-shopu aj kamennú predajňu. Ku našej káve, aj personifikovanej, so želaním alebo s veršikom, sa dá jednoducho dostať cez náš e-shop. A nájdete nás aj na pultoch niektorých reťazcov.

V čom tkvie kvalita dobrej kávy?

Kvalita je alchymia – od kávových zŕn, cez spôsob ich praženia, chladenia, skladovania, balenia, mletia... Kvalitná káva vonia a skrýva v sebe paletu chutí podobne ako víno.

lené písomné hodnotenie, ktoré je pre výrobcu veľmi užitočné. V prípade vynikajúceho produktu je pridelený zisk jednej hviezdy, alebo v prípade výnimočných produktov postup do ďalšieho, ešte prísnejšieho kola hodnotenia pre možný zisk 2 alebo 3 hviezd. Aktuálne majú kávy Zlaté Zrnko spolu 28 zlatých a strieborných medailí.

Aké máte plány, vízie do budúcnosti?

Ďalej pražiť kvalitnú prémiovú kávu rôznych chutí, aby si u nás mohol vybrať každý, aj ten, kto nemôže alebo nechce kofeín. Aj ďalej ľuďom rozširovať obzory o svete kávy a kávovej kultúre. Byť súčasťou každodennej rutiny niekoľkých desiatok tisíc ľudí na Slovensku alebo v Česku nie je malý plán. Plánom je robiť veci tak, aby im naša káva stále chutila a bola súčasťou ich každodenného života aj alternatívou hodnotného darčeka.

(text a foto vt)

zemepisných šírkach“, zapomínal na svoje začiatky, dnes už skúsený pražiar. Kamarát mu na druhý pokus priniesol niekoľko mechov zelenej kávy a zavolať pána Faltusa, aby si prišiel na pražičku, ktorú on používal na praženie oreškov do svojich čokolád, urobiť kávu podľa svojej chuti.

štúdií v Bologni. Keď som sa vrátil na Slovensko a otvoril si vlastnú IT firmu, chcel som, aby mali moji zamestnanci dobrú kávu. Priateľ cestoval do Kolumbie, tak som ho poprosil, aby mi odtiaľ priniesol zelené zrná. Naivne som si myslel, že kolumbijská káva nemôže byť zlá. Zrná

Najskôr kvalitnými kávovými zrnami, potom pražičkou na kávu. Vyzbrojiť sa musí istými vedomosťami, ale najmä časom a odvahou skúšať nové veci. A ešte k tomu treba ľudí ochotných participovať na experimentoch tým, že budú kávu ochutnávať a vždy vám povedia, ako im

Emócie a racio sa nevyučujú

Cupra Formentor je štýlové SUV, ktoré však nemusí byť v príkrom rozpore s raciom.

SUV karoséria, štýlový dizajn, športové DNA, emócie, kvalitný podvozok... všetky tieto vecičky niečo stoja. Cupra však má alternatívu, kde ich všetky spája,

prítomnosť vás finančne nezoderie z kože. A to ani pri samotnej kúpe, ani pri následnej prevádzke. Myslím na Cupru Formentor s motorom 2,0 TDI 150. S cenou 33 510 eur – bez príplatkov – síce nie je najlacnejšou verziou, tou je verzia 1,5 TSI s manuálom alebo automatom, no dvojlitrový diesel je

najracionálnejšou. Práve tento motor má totiž dynamický prejav adekvátny športovému SUV, pritom vie jazdiť na hranici piatich litrov na 100 km. racionálnou voľbou je aj manuálna prevodovka a tiež pohon iba predných kolies. Štvorkolku reál-

ne nepotrebuje, o to viac, že vzhľadom na kvality podvozka majú predné kolesá aj pri akcelerácii dostatočnú trakciu. Obvykle totiž SUV pri prudkej akcelerácii „sádajú na zadok“, predné kolesá sa odľahčujú a strácajú

trakciu. Formentor však nie je na tento neduh taký citlivý. Okrem toho má Formentor 2,0 TDI elektronicky simulovaný samosvorný diferenciál XDS. Keby aj jedno z kolies začalo hrabať, elektronika ho pribrzdí a hnacia sila sa preniesie na druhú stranu.

5 krokov k jarnej údržbe

Zima, aj keď mierna, predstavuje pre vozidlo zvýšenú záťaž. Starostlivosť po nej sa vyplatí.

Karoséria: Prvou vecou po zime by malo byť dôkladné umytie auta „od päty až po hlavu“, najmä podvozka, záhybov a miest, kde sa drží voda, vlhkosť a špina. Vhodné je vystriekať dutiny – keď ho aj už máte, po nejakom čase je vhodné toto ošetrenie opakovať. Keď niekde nájdete začínajúcu koróziu alebo odlupnutý lak, dajte

si toto miesto ošetriť, resp. opraviť. Na karosériu použite vosk, v lete vám ochráni lak pred silnými slnečnými lúčmi.

Interiér: Povysávajte a vytepujte koberce, vyčistite sedadlá, ošetríte prístrojovú dosku, resp. kožené čalúnenie, aby lepšie odolávali slnečným lúčom v lete. Ošetríte gumové tesnenia dverí. Čelné sklo umyte aj zvnútra – často býva zanesené masťou.

Podvozok: Po zimnom období sa odporúča skontrolovať geometriu podvozka, prvkov zavesení kolies, manžety ložísk a homokinetických kĺbov, brzdovú sústavu. A to hlavné: Keď nejazdíte na celoročných

pneumatikách, tak prezujte na letné. To sa odporúča, keď denné teploty trvalo stúpnu nad plus 7 stupňov. Keď si kolesá prehadzujete doma, pred montážou na auto si dajte skontrolovať vyváženie.

Klimatizácia: Príchod jari je najvhodnejším obdobím pre komplexnú údržbu klimatizácie – výmenu kabínového filtra (to môže byť zdrojom plesní a baktérií), chladiacej náplne, vyčistenie systému, kontrolu tesnosti výmenníka, potrubí a spojov.

Na jar totiž ešte nie je nátesk u špecialistov na klimatizáciu.

Drobnosti: Skontrolujte stav konektorov akumulátora, v prípade potreby ich očistite a ošetrte. Nechajte si premerať akumulátor.

Nezabudnite vymeniť zmes v ostrekovači (letná zmes má celkom iné zloženie ako zimná, oveľa účinnejšie čistí sklo od chrobákov) a v prípade potreby vymeňte gumičky na stieračoch. Dajte si skontrolovať svetlá – v prípade čelných svetlomiet nielen to, či svietia, ale aj ich nastavenie. Jazda po hrbolatom povrchu ako je ujazdený sneh s roletami či cez výtlky mohlo rozladiť nastavenie svetlomiet.

Späť na zem

Dacia Sandero Stepway vám dáva to, čo potrebujete, niečo vám chcú nanútiť výrobcovia drahých áut.

Dnes sú aj malé autá preplnené technológiami, ktoré ich ale, samozrejme, predražujú. Dacia však aj po zmene identity značky ostáva pevne na zemi a vo svojich autách vám naďalej dáva iba tie veci, ktoré reálne využijete a potrebujete – ABS, ESC, autonómne núdzové brzdenie AEBS, E-Call, klasický tempomat, nie adaptívny. My

sme mali prakticky všetko, čo si môžete doobjednať – parkovacie senzory, cúvaciu kameru, sledovanie mŕtveho uhla, elektronickú parkovaciu brzdu, navigáciu, handsfree kartu atď. Aj s tým všetkým však – pri motore 1,0 TCe 110 a manuálnej prevodovke – cena ostala na príjemných 18 110 eurách. Pripomeniem, že zmena identity priniesla nové showroomy, tie sa práve v tomto obdo-

bí prerábajú, ale aj nové logo. Aj testované Sandero Stepway už malo nové logo v tvare symetrických písmen D a C, ktoré svojou veľkosťou

a bielou farbou absolútne definujú čelo auta. Symbolizujú pevné spojenie ôk reťaze, teda jednoduchosť a robustnosť. Na biele logo nadväzujú biele horizontálne segmenty na maske chladiča.

Novinky

Toyota RAV4 GR Sport

Nová výbava GR Sport prináša čiernu lesklú masku chladiča, nový predný spojler, čierne lesklé lemy blatníkov, bočné lišty a ozdobné prvky na dverách kufra... To najpodstatnejšie však, je že má aj

upravený podvozok. Dostupná je s motorom 2,5 Hybrid 222 k AWD-i. Cena je 47 190 eur.

Peugeot 508

Po štyroch rokoch Peugeot osviežil model 508. Maska chladiča sa stala nedeliteľnou súčasťou nárazníka a spolu tvoria jednoliate čelo auta. Uprostred je nové logo značky. Všetky modely budú mať maticové LED Matrix svetlomety. Motorizácia však ostala rovnaká,

v ponuke ostáva aj top verzia PSE s pohonom všetkých štyroch kolies a výkonom 265 kW.

auto magazín

„Lepšie raz vidieť ako stokrát čítať.“

auto
magazín

Sledujte náš YouTube kanál!

Rubriku pripravuje **AUTO MAGAZÍN**, najčítanejší motoristický časopis na Slovensku

Slovan vstupuje do play off hokejovej Tipos extraligy

HC Slovan Bratislava vstúpi do playoff z druhého miesta dvomi domácimi zápasmi v piatok a sobotu 17.-18. marca. Súpera určí baráž mužstiev na 7. až 10. mieste po základnej časti. Hráči dostali bezprostredne po závere základnej časti trojdňové voľno. Viacerým prišla prestávka vhod, aby si doliečili choroby a zranenia. Do posledných zápasov kvôli chorobám nenastupovali v stopercentnom stave Gachulinec, Scherbak, ani Takáč. Viróza obchádzala aj Harrisa. V rodine Matta MacKenzieho zase očakávali prí-

Program štvrtfinále je nasledovný:

piatok	17.3. o 18:30 h doma
sobota	18.3. o 18:00 h doma
utorok	21.3. vonku
streda	22.3. vonku
piatok	24.3. doma (prípadný piaty zápas)
nedeľa	26.3. vonku (prípadný šiesty zápas)
utorok	28.3. doma (prípadný rozhodujúci siedmy zápas)

rastok a hráč bol časťou svojej mysle pri partnerke. Do zápasov by sa chceli od prvého štvrtfinále vrátiť aj dlhšie zranení Matoušek a Haščák. Jediným hráčom, ktorý pravdepodob-

ne nestihne štvrtfinále a k dispozícii bude najskôr na semifinále v prípade postupu, je Adam Lukošik. Naposledy bol Slovan kompletný ešte v zápase hokejovej Ligy majstrov

8. septembra na ľade neskoršieho celkového víťaza Tappara Tampere (0:2). V tomto zápase utrpel zlomeninu na ruke Milan Kytnár a začali sa tiež problémy s krčnou chrbticou prvého centra Williama Rapuzziho, ktoré napokon vyústili do predčasného ukončenia zmluvy.

Jedinými dvomi hráčmi Slovana, ktorí zasiahli do všetkých 50 zápasov, sú kapitán Michal Sersen a krídlo prvého útoku Liam Pecararo. Pár zápasov vynechali Harris, MacKenzie, Takáč a Golian. Ako je vidieť, napriek častým zraneniam a chorobám, ktorých frekvencia sa dá porovnať

s komplikovanou sezónou 2020/21, absencie sa vyhýbali práve členom prvej formácie.

Súperom Slovana vo štvrtfinále bude jeden z trojice HK Dukla Ingema Michalovce, HK Poprad alebo HK DUKLA Trenčín.

(zdroj hcslovan.sk)

Najviac lákal znovu Slovan

Aj v tejto sezóne mal najvyššiu priemer-nú návštevnosť na domácich zápasoch Tipos extraligy **HC SLOVAN Bratislava**. Slovan videlo doma v priemere 4 603 fanúšikov na zápas. V porovnaní s poslednou extraligovou sezónou 2019/20, ktorá nebola ovplyvnená obmedzeniami súvisiacimi s pandémiou

koronavírusu, je to však pokles o približne 12 percent. Najlepšiemu priemeru Slovana prirodzene pomohol zápas v rámci Kaufland Winter Games proti HC Košice (3:1, 15. januára 2023), ktorý videlo 14 244 ľudí na futbalovom Tehelnom poli a vytvorilo tak oficiálny rekord návštevnosti na zápase najvyššej

hokejovej súťaže na území Slovenska. Bez tohto zápasu by bol divácky priemer v aréne Ondreja Nepelu o čosi nižší - 4 201. Tristo zápasov základnej časti videlo celkom takmer 700 tisíc divákov, čo predstavuje priemer 2 305 divákov na zápas. Divácky najúspešnejším bol podľa očakávania mesiac marec, najslabším úvodný mesiac

extraligy september. Z pravidelných zápasových dní utorok - piatok - nedeľa mali fanúšikovia najväčší záujem o hokej v nedeľu, úplne najhorším dňom v týždni je utorok. Tak ako sa zvykne o playoff

hovoriť ako o úplne inej súťaži po športovej stránke, platí to aj v návštevnosti. Vlni videlo deväť domácich zápasov Slovan v play off priemerne 8 016 divákov, pričom až päť zápasov bolo vypredaných.

Uvidíme, či a ako sa zdvihne návštevnosť v nadchádzajúcom play off. Samozrejme, do veľkej miery to bude záležať od výkonov a výsledkov hráčov Slovana už od štvrtfinále play off. (zdroj hcslovan.sk)

Bude sa čakať až kým niekto naozaj zomrie?																								
Acon, ate, Iseľ	letná vlnená tkanina	vylíčiľo	kasinet, kit, Lui	sieň, po angl.	arabské mužské meno	šalelo	Saravak, tórax, Ymir	prvok značky Pb	ranný nápoj	otázka na akosť	pascal (zn.)		sever, po nem.	dopin-gová látka	prvý kráľ Korintu valiáci balvan	vylučovať (kniž.)		kolos	obruba	prestal sa hýbať		vyhynutý kočovník	pričňa	patriace Alexovi
dobré (slang.)			rekviruj				rína, po česky					nesie, po česky					Odštepný lesný závod (skr.)				nižší turecký dôstojník			
skr. pre a podobne			avšak, no starý otec				vábi pracuje motykou					opojil vodkou skoba					meno Beáty poloha tela				hrádza hudobný zvuk			
1											3 klepetnáč													
rakúska rieka					česká TV stanica Jozef (dom.)					rehoľa lahodný nápoj				škandináv. praobor ocot, po česky					hrudník (lek.) sila					
predložka				sklad straší					olejnata plodina prázdno (pren.)				kance-lária biblický koráb					značka truckov predložka				čínske ž. meno zdanie (hovor.)		
španiel. určitý člen			naspodku jazyky					prúd rieky povrchová baňa				francúz. mesto prejav nesúhlasu					existoval plť, po česky				švik mäso, po angl.			
morský slimák							lesklý náter 365 dní					mrazu-odolná rastlina cverny								medveď (detsky) operenec				
	české mesto	túz mesačné vozidlo				pracuj kocúr, po rusky				časť prsta mnohý					auto (hovor.) odnímaj				povievaj púšť v Čile				držanie tela (odb.)	sídlo v Iráne
prudko hori					pospo-litosť desiatka									nočný podnik trachtár				balkán. m. meno arabské knieža						
riečka v Angole				lodenica produkt včiel				časť roka vyrába tkaninu					hýb sa vzduchom 100				ročný výrubok dreva stoná					tantal (zn.) ťahaj meč z pošvy		
Air Natura (skr.)			vrh, hod ukazov. zámeno				hádkanky úradné spisy					anglický šľachtic mäkká stupnica				chuť, po poľsky plynný uhľovodík					označenie kamióňov zavýjalo			
diár						plošné miery seknutie					ohieť, po turec. tamtá				mravouk obdobie					buničina nasával				
2																								
sada, súprava, po angl.				ruský zápor				suchá tráva					štát v Ázii						vlastnil			ruský súhlas		
mužské meno				opyto-vacie zámeno				letopis (kniž.)					myšiaky						oxid hliníka (vz.)			podmien-ková spojka		

Vaša darčeková predajňa

DELIKATESO

www.delikateso.sk

